

ДЕРЖАВНА АУДИТОРСЬКА СЛУЖБА УКРАЇНИ

УПРАВЛІННЯ ПІВНІЧНО-СХІДНОГО ОФІСУ ДЕРЖАУДИТСЛУЖБИ В
СУМСЬКІЙ ОБЛАСТІ

від 24.03.2017

№ 08-08/03

**Аудиторський звіт
державного фінансового аудиту діяльності
Казенного підприємства Шосткинський казенний
завод «Зірка» за період з 01.08.2014 по
31.12.2016 року.**

**СУМИ
2017**

З М І С Т

	2
I. Вступ	4
1.1. Інформація про об'єкт аудиту та обґрунтування причин проведення аудиту.	4
II. Результати аудиторських процедур	7
2.1. Результати аналізу фінансово-господарської діяльності КП ШКЗ «Зірка».	7
2.2. Результати дослідження фінансово-господарської діяльності КП ШКЗ «Зірка».	14
2.2.1. Дія нормативно-правових актів, якими регулюється діяльність КП ШКЗ «Зірка» з відшкодування виплат пільгових та наукових пенсій, а також неповна компенсація з державного бюджету Підприємству середнього заробітку працівників, призваних на військову службу під час мобілізації, впливають на погіршення фінансового стану.	14
2.2.2. Відсутність державного замовлення на продукцію військового призначення та подвійного використання не створює умов для розширення фінансово-господарської діяльності та отримання доходів Підприємства.	16
2.2.3. Дія нормативно-правових актів щодо реалізації основної продукції КП ШКЗ «Зірка» на експорт через зовнішньоторговельні фірми-посередники обмежує можливості Підприємства та збільшує витрати на сплату комісійної винагороди.	17
2.2.4. Значні обсяги основних засобів та виробничих запасів КП ШКЗ «Зірка» є фактором ризику щодо можливого недостатньо ефективного їх використання, а значний знос виробничих фондів призводить до збільшення витрат на їх утримання.	21
2.2.5. Значні обсяги кредиторської та дебіторської заборгованості, а також недостатньо ефективна претензійно-позовна робота призводять до втрат доходів та збільшення витрат Підприємства.	29
2.2.6. Недоліки при управлінні витратами спричиняють їх необґрунтоване завищення, що негативно впливає на результати діяльності Підприємства.	34
2.3. Оцінка організації системи та стану внутрішнього контролю КП ШКЗ «Зірка».	42
III. Висновки	44
IV. Рекомендації	48
V. Додатки	50

У звіті представлено результати державного фінансового аудиту діяльності Казенного підприємства Шосткинський казенний завод «Зірка» (далі – КП ШКЗ «Зірка» або Підприємство) за період з 01.08.2014 по 31.12.2016 року.

Аудиторське дослідження проведено на виконання п.4.3.6.1 Плану контрольно-ревізійної роботи Північно-східного офісу Держаудитслужби на IV квартал 2016 року та відповідно до Порядку проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2006 № 361, і Методики проведення Державною фінансовою інспекцією України, її територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 26.06.2014 № 728.¹ [20,41]

Аудиторський звіт призначений для керівництва КП ШКЗ «Зірка», Державного концерну «Укроборонпром» та інших зацікавлених органів.

Підготовлено відділом контролю в органах влади, оборони, правоохоронних органах та за місцевими бюджетами Управління Північно-східного офісу Держаудитслужби в Сумській області (керівник аудиторської групи – начальник відділу Шпаковська Л.М.) за участю заступника начальника відділу Есманова О.М., головних державних аудиторів Мартиненко А.М., Могильних Т.В., Кошлякової А.А.

¹ Тут і далі за текстом посилання на джерело інформації.

I. ВСТУП

КП ШКЗ «Зірка» - найстаріше підприємство в Сумській області. Воно було засновано ще 21 травня 1739 року. З липня 1771 року Підприємство є державним. Продукція казенного заводу витримала суворе випробування на надійність та міцність. За роки своєї історії завод освоїв майже 80 найменувань порохів, зарядів та іншої продукції оборонного призначення. Виробництво пороху розпочато в 1775 році. Порох, виготовлений заводом, використовувався у Вітчизняній війні 1812 року, Кримській, Російсько-Турецькій, Першій світовій та Другій світових війнах.

По закінченню Другої світової війни обсяги виробництва оборонної продукції були різко зменшені. Обладнання для порохів частково консервувалося та створювалися виробництва по випуску цивільної продукції.

Внаслідок проведених реконструкцій у 1947–1960 роках на заводі створені нові виробництва: вогнепровідних шнурів для гірськорудної промисловості, електроізоляційних матеріалів, товарів широкого вжитку з целулоїду, димного мисливського пороху, нітролаків, фарб та мастики.

У 1960–1970 роки на заводі здані в експлуатацію роботизовані виробничі потужності та опановані нові вироби оборонної продукції.

З 2004 року Підприємство розпочало роботи з утилізації непридатних для використання та зберігання боєприпасів.

На сьогоднішній день КП ШКЗ «Зірка» здатне випускати спецпродукцію (боєприпаси для танків та артилерії, пороху для різних систем озброєння, засоби підриву та їх напівфабрикати) та продукцію виробничо-технічного призначення (нітролаки та нітроемалі, димні пороху, окремі запчастини до обладнання з виробництва цивільної продукції), а також виконувати роботи з утилізації непридатних до використання боєприпасів.

1.1. Інформація про об'єкт аудиту та обґрунтування причин проведення аудиту.

Казенне підприємство Шосткинський казенний завод «Зірка» створене відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 30.06.1998 № 987 на державному майні шляхом перетворення Державного підприємства Шосткинського заводу «Зірка» у казенне. [17]

Згідно постанов Кабінету Міністрів України від 23.12.2004 № 1734 «Про затвердження переліку підприємств, які мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави» (у період дії) та від 04.04.2015 № 83 «Про затвердження переліку об'єктів державної власності, які мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави» Підприємство у досліджуваному періоді входило до Переліку об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави. [19,24]

Засновником Підприємства є держава в особі Кабінету Міністрів України.

Згідно з чинним законодавством Підприємство до 2012 року належало до сфери управління Міністерства промислової політики України.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України «Про утворення Державного концерну «Укроборонпром» від 29.12.2010 № 1221, зі змінами, (далі – Постанова № 1221), створено Державний концерн «Укроборонпром»

(далі – ДК «Укроборонпром», або Концерн), до складу якого включено Казенне підприємство Шосткинський казенний завод «Зірка». [29]

Довідково: Відповідно до постанови № 1221 Державний концерн «Укроборонпром» створено з метою підвищення ефективності функціонування державних підприємств, які провадять господарську діяльність у сфері розроблення, виготовлення, реалізації, ремонту, модернізації та утилізації озброєння, військової і спеціальної техніки та боєприпасів і беруть участь у військово-технічному співробітництві з іноземними державами затверджено Додаток «Перелік державних підприємств, що включені до складу Державного концерну «Укроборонпром». [29]

Регулювання, контроль та координація діяльності Підприємства здійснюються Державним концерном «Укроборонпром», як уповноваженим суб'єктом господарювання з управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі.

Наказом Державного концерну «Укроборонпром» від 17.02.2012 № 58 затверджено Статут Підприємства в новій редакції. [44]

Станом на 31.12.2016 статутний капітал Казенного підприємства Шосткинський казенний завод «Зірка» становить 103374,0 тис. грн, який сформований, зокрема, за рахунок вартості основних фондів, з відображенням в Статуті та балансі Підприємства.

Підприємство є юридичною особою, має самостійний баланс, поточні та інші рахунки в установах банків, печатку зі своїм найменуванням та здійснює свою діяльність відповідно до Конституції України, Закону України «Про особливості управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі», інших законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, Статуту Державного концерну «Укроборонпром», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31.08.2011 № 993, Статуту Підприємства та інших нормативно-правових актів. [21]

Повне найменування	Казенне підприємство Шосткинський казенний завод «Зірка»
Скорочене найменування	КП ШКЗ «Зірка», Підприємство
Ідентифікаційний код	14315351
Директор	Кошкарова Надія Семенівна (телефон (05449) 2-04-44)
Організаційно-правова форма за КОПФГ	145 Казенне підприємство
Місцезнаходження	Юридична та фактична адреса: 41100, Сумська область, м. Шостка, вул. Леніна, 36
Основні види діяльності за КВЕД:	25.40 Виробництво зброї та боєприпасів; 20.14 Виробництво інших основних органічних хімічних речовин; 20.51 Виробництво вибухових речовин; 20.59 Виробництво іншої хімічної продукції; 33.12 Ремонт і технічне обслуговування машин і устаткування промислового призначення; 38.31 Демонтаж (розбирання) машин і устаткування; тощо

Підприємство створено з метою задоволення суспільних потреб в його продукції, товарах, роботах, послугах та реалізації, на підставі одержаного прибутку, соціальних та економічних інтересів членів трудового колективу, інтересів власника майна та розширення виробництва.

Предметом діяльності Підприємства є:

- виробництво фарб, лаків і подібної продукції, друкарської фарби та мастик;
- виробництво вибухових речовин;
- виробництво машин і устаткування для виготовлення харчових продуктів і напоїв, перероблення тютюну;
- виробництво зброї та боєприпасів;
- демонтаж (розбирання) машин і устаткування;
- інші види діяльності, які затверджені у Статуті.

Також, Підприємство має право здійснювати інші види діяльності, не заборонені чинним законодавством України.

КП ШКЗ «Зірка» здійснює організацію бухгалтерського обліку і облікової політики, керуючись вимогами Закону України від 16.07.99 № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Положення про порядок бухгалтерського обліку окремих активів та операцій і змін до деяких нормативно-правових активів Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 19.12.2006 № 1213 (далі – наказ № 1213), Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку (П(С)БО), інструкціями та іншими нормативними актами, які регулюють порядок ведення бухгалтерського обліку, складання і подання фінансової звітності та достовірної інформації користувачам фінансової звітності. [7,40]

Рівень комп'ютеризації бухгалтерського обліку достатній. Програми бухгалтерського обліку розроблено спеціалістами відділу обслуговування інформаційних систем. Вказані програми функціонують окремо по кожному напрямку роботи бухгалтерії.

Майно КП ШКЗ «Зірка» становлять основні фонди, оборотні кошти, виробничі і невиробничі активи, а також інші цінності, вартість яких відображена в самостійному балансі.

Майно Підприємства є державною власністю і закріплене за ним на праві оперативного управління.

Усі види діяльності, здійснення яких згідно чинного законодавством України потребує отримання спеціальних дозволів чи ліцензій, здійснюються лише після їх отримання.

Структура КП ШКЗ «Зірка», яка діє станом на момент проведення аудиту, затверджена директором Підприємства Н.С. Кошкаровою 30.05.2016, погоджена генеральним директором ДК «Укроборонпром» Р.А. Романовим 21.06.2016 та складається з основних і допоміжних цехів, складського господарства, центральної заводської лабораторії, структурних відділів, апарату управління виробництвом та підприємством, а також об'єктів соціальної сфери.

Середньооблікова чисельність штатних працівників в 2014 році становила 776 осіб, в 2015 році – 754 особи, в 2016 році – 754 особи. Тобто, за два останні роки чисельність зменшилася на 22 особи, або на 2,8 відсотки.

Попередній аудит фінансово-господарської діяльності Підприємства проведено Державною фінансовою інспекцією в Сумській області в жовтні 2014 року (аудиторський звіт від 24.10.2014 № 17-06/06).

Причинами проведення аудиту діяльності є виконання вимоги ч. 7 ст. 16 Закону України «Про управління об'єктами державної власності» від 21.09.2006 № 185-V, в частині здійснення державного фінансового аудиту та

п. 3 Порядку проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2006 № 361, в частині забезпечення проведення аудиту казенних підприємств щороку.[8,20]

Аудит здійснено з метою оцінки законного, ефективного та результативного використання ресурсів, стану фінансової і господарської діяльності, ефективності і результативності в діяльності, правильності ведення бухгалтерського обліку і достовірності фінансової звітності КП ШКЗ «Зірка» за період з 01.08.2014 по 31.12.2016 року.

II. Результати аудиторських процедур

2.1. Результати аналізу фінансово-господарської діяльності КП ШКЗ «Зірка»

Проведеним дослідженням показників, що характеризують діяльність КП ШКЗ «Зірка» за досліджуваний період, встановлено наступне.

Таблиця 1. Показники діяльності КП ШКЗ «Зірка» за 2015-2016 роки

Найменування показників	Од. виміру	Факт 2015	Факт 2016	Різниця	
				тис грн	%
Доходи, всього	тис. грн	57402	48543	-8859	-15,4
в т.ч.: чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	тис. грн	55506	39670	-15836	-28,5
інші операційні доходи	тис. грн	1808	5934	4126	228
інші фінансові доходи	тис. грн		40	40	
інші доходи	тис. грн	88	2899	2811	3194
Витрати, всього	тис. грн	94660	79932	-14728	-15,6
в т.ч.: собівартість реалізованої продукції	тис. грн	31962	31144	-818	-2,6
адміністративні витрати	тис. грн	30270	34760	4490	14,8
витрати на збут	тис. грн	20898	2062	-18836	-90,1
інші операційні витрати	тис. грн	11530	11966	436	3,8
Чистий прибуток (збиток)	тис. грн	(37258)	(31389)	5869	15,8
Кредиторська заборгованість на кінець періоду	тис. грн	157126	170129	13003	8,3
Дебіторська заборгованість на кінець періоду	тис. грн	11300	11541	241	2,1

В досліджуваному періоді діяльність Підприємства була збитковою: чистий збиток складав в 2015 році - 37258,0 тис. грн, в 2016 році - зменшився на 5869,0 тис. грн (15,8 %) і становив 31389,0 тис. гривень.

Сукупні доходи Підприємства зменшились з 57402,0 тис. грн у 2015 році до 48543,0 тис. грн - у 2016 році, тобто на 8859,0 тис. грн, або на 15,4 відсотки.

Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції зменшився на 15836,0 тис. грн, або на 28,5 %, тобто, з 55506,0 тис. грн у 2015 році до 39670,0 тис. грн - у 2016 році; інші операційні доходи зросли у 2016 році на

4126,0 тис. грн, або в 3,3 рази, з 1808,0 тис. грн у 2015 році до 5934,0 тис. грн - у 2016 році. Інші фінансові доходи у 2015 році відсутні, а в 2016 році вони склали 40,0 тис. гривень.

Основними видами діяльності Підприємства є виробництво зброї, виробництво вибухових речовин, виробництво продукції промислово-технічного призначення (в основному подвійного використання) та роботи з утилізації непридатних для подальшого використання боєприпасів.

Сукупні витрати Підприємства у 2016 році склали 79932,0 тис. грн, що на 14728,0 тис. грн менше, в порівнянні з 2015 роком (94660,0 тис. грн), або на 15,6 відсотків. Коефіцієнт зростання сукупних витрат (Кс.в.) склав – 0,8.

Найбільшу питому вагу в 2015 році в структурі сукупних витрат займала собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), яка складала 31962,0 тис. грн, або 33,8 % всіх витрат. В 2016 році вона зменшилася на 818,0 тис. грн, або на 2,6 %, в порівнянні з 2015 роком, та складала 39,0 % всіх сукупних витрат.

Адміністративні витрати в 2015 році становили 30270,0 тис. грн, що на 4490,0 тис. грн менше, ніж у 2016 році (34760,0 тис. гривень). В структурі сукупних витрат адміністративні витрати становили: в 2015 році – 32,0 %; в 2016 році – 43,5 відсотки.

Витрати на збут протягом досліджуваного періоду мали тенденцію до зниження. В 2015 році вони становили 20898,0 тис. грн, а в 2016 році їх обсяг зменшився на 18836,0 тис. грн, або на 90,1 % (коефіцієнт зростання – 0,1) та склав 2062,0 тис. гривень. Розмір витрат на збут зменшився за рахунок зниження комісійних винагород спецекекспортерів, у зв'язку з відсутністю замовлення на виготовлення спецпродукції.

Інші операційні витрати КП ШКЗ «Зірка» в структурі сукупних витрат у 2015 році займали 12,2 % (11530,0 тис. грн), в 2016 році – 15,0 % (11966,0 тис. гривень). Їх обсяг збільшився на 436,0 тис. грн (1,04), порівняно з 2015 роком, за рахунок збільшення реалізації виробничих запасів та збільшення визнаних штрафів та пені за несвоєчасну сплату податків.

В ході аналізу структури та динаміки активів Підприємства встановлено, що протягом досліджуваного періоду відбувалися зміни, як в структурі, так і в загальній вартості активів.

Так, станом на 01.01.2015 загальна вартість активів КП ШКЗ «Зірка» складала 67983,0 тис. грн, на кінець року вона зменшилась до 64317,0 тис. грн, або на 3666,0 тис. грн, тобто коефіцієнт зростання склав – 0,946. Станом на кінець 2016 року їх вартість зросла на 579,0 тис. грн та становила 64896,0 тис. грн (коефіцієнт зростання - 1,01).

В структурі активів балансу питома вага необоротних та оборотних активів коливалася. Так, вартість необоротних активів станом на 01.01.2015 становила 29670,0 тис. грн та займала в структурі активів 43,6 %, станом на 01.01.2016 – 25934,0 тис. грн (40,3 %), на кінець 2016 року – 22707,0 тис. грн, або 35,0 % від загальної вартості активів. Вартість оборотних активів становила на відповідні дати: 38313,0 тис. грн, або 56,4 %; 38383,0 тис. грн – 59,7 %; 42189,0 тис. грн – 65,0 відсотків.

Тобто, збільшення вартості активів пояснюється збільшенням вартості оборотних активів, при цьому, вартість необоротних активів за досліджуваний період суттєво знизилася.

Залишкова вартість основних засобів за два останні роки зменшилася на 7018,0 тис. грн, або на 24,1 відсотки. При цьому, первісна вартість основних засобів на початок 2015 року складала 210680,0 тис. грн, на початок 2016 року - 210700,0 тис. грн, а на кінець 2016 року – 208935,0 тис. гривень. За два останні роки вона зменшилась на 1745,0 тис. грн, або на 0,8 відсотки. Вищевикладене свідчить про значний знос основних засобів (коефіцієнт зносу основних засобів у 2015 році становив 0,879, в 2016 році - 0,894) та недостатню інвестиційну політику Підприємства з їх оновлення. Основні засоби КП ШКЗ «Зірка» потребують реконструкції, оновлення та модернізації.

До структури активів балансу Підприємства входять оборотні активи, вартість яких за досліджуваний період збільшилася з 38313,0 тис. грн на початок 2015 року до 42189,0 тис. грн - на кінець 2016 року, тобто, на 3876,0 тис. грн, а коефіцієнт їх зростання склав 1,101, що свідчить про деяке розширення Підприємством господарської діяльності.

Найбільшу питому вагу в структурі оборотних активів займають запаси – 69,2 - 70,2 відсотків. За досліджуваний період вартість запасів зросла на 3043,0 тис. грн, а коефіцієнт їх зростання склав 1,115, в той же час коефіцієнт оборотності запасів мав тенденцію до зменшення ($K_{об.зап.}(2015) = 1,2$, $K_{об.зап.}(2016) = 1,12$, що свідчить про уповільнення обороту запасів.

Дослідженням структури та динаміки дебіторської заборгованості КП ШКЗ «Зірка» встановлено, що довгострокова дебіторська заборгованість за період з 01.08.2014 по 31.12.2016 відсутня.

За останні два роки поточна дебіторська заборгованість зросла з 10894,0 тис. грн на кінець 2014 року до 11541,0 тис. грн - на кінець 2016 року.

Найбільшу питому вагу в структурі дебіторської заборгованості займає заборгованість за продукцію, товари, роботи, яка становила на кінець 2014 року 9394,0 тис. грн (86,2 % від загального обсягу). У 2015 році вона склала 9520,0 тис. грн (84,2 %) та на кінець 2016 року – 9914,0 тис. грн (85,9 відсотків). Крім того, слід відмітити, що вказана заборгованість збільшилася на 520,0 тис. грн, тобто коефіцієнт зростання становив 1,055.

Протягом періоду, який досліджувався, по бухгалтерському обліку Підприємства обліковувалися довгострокові зобов'язання, а саме: станом на 01.01.2015 в сумі 1170,0 тис. грн, станом на 01.01.2016 – 1131,0 тис. грн та станом на 31.12.2016 – 20112,0 тис. гривень.

Загальна сума поточних зобов'язань протягом 2015 року зросла на 33649,0 тис. грн (коефіцієнт зростання – 1,27), протягом 2016 року - на 13003,0 тис. грн (коефіцієнт зростання – 1,083).

Значні обсяги зобов'язань є негативним фактором і свідчать про недостатню платоспроможність КП ШКЗ «Зірка».

Основну частку в структурі поточних зобов'язань станом на 01.01.2015 становила кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом – 31234,0 тис. грн (25,3 %). За два роки вона зросла до 53767,0 тис. грн (31,6 % в структурі зобов'язань).

Крім того, значну частку в структурі поточних зобов'язань займала поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування. Так, на початок 2015 року вона склала 29877,0 тис. грн, в тому числі по Пенсійному фонду (за відшкодування пільгових пенсій з 2012 по 2015 роки) 26089,0 тис. грн, станом на 31.12.2015 кредиторська заборгованість зросла до 46231,0 тис. грн, в тому числі по Пенсійному фонду - до 38204,0 тис. грн, станом на 31.12.2016 вона збільшилась на 13716,0 тис. грн та склала 59947,0 тис. гривень. Збільшення кредиторської заборгованості за розрахунками зі страхування відбулося у зв'язку зі значним зростанням заборгованості перед Пенсійним фондом по відшкодуванню пільгових пенсій. Достатніх джерел щодо погашення таких нарахувань Підприємство не має, тому дана заборгованість має тенденцію до збільшення, що є одним з головних проблемних питань в діяльності Підприємства.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості склав: 0,52 – за 2015 рік та 0,31 – за 2016 рік, що свідчить про погіршення ситуації з повернення боргів.

Збільшення сум зобов'язань є наслідком недостатності обігових коштів Підприємства для погашення кредиторської заборгованості, в першу чергу, перед Пенсійним фондом по відшкодуванню пільгових пенсій.

Власний капітал Підприємства станом на 01.01.2015 становив (-56664,0) тис. грн, на кінець року він зменшився на 37276,0 тис. грн та склав (-93940,0) тис. гривень. За 2016 рік власний капітал зменшився на 31405,0 тис. грн та становив (-125345,0) тис. гривень. Тобто, коефіцієнт зростання власного капіталу в 2015 році становив 1,66, а в 2016 році - 1,33, що свідчить про неможливість Підприємства покрити понесені збитки.

Зареєстрований (пайовий) капітал КП ШКЗ «Зірка» протягом періоду, який досліджувався, залишався незмінним. Відповідно до останніх змін до Статуту Підприємства він становить 103374,0 тис. гривень.

Оцінкою ефективності управління КП ШКЗ «Зірка», проведеною за сукупністю коефіцієнтів, які характеризують прибутковість, платоспроможність та ліквідність, встановлено наступне.

Коефіцієнти рентабельності активів, власного капіталу, сукупного капіталу та діяльності протягом 2014-2015 років мали від'ємне значення, що свідчить про недостатні темпи економічного зростання і характеризує низьку ступінь рентабельності активів та відсутність прибуткової діяльності.

Коефіцієнт зносу основних засобів за 2015 рік становив 0,879 (в 2014 році – 0,862), в 2016 році – 0,894, що свідчить про значний моральний та фізичний знос основних засобів, який щорічно збільшується.

Коефіцієнт оновлення основних засобів становив у 2015 році – 0,001, (в 2014 році – 0,001), в 2016 році – 0,002, що свідчить про низький рівень оновлення основних засобів, а деяке збільшення в 2016 році даного коефіцієнта - про незначне оновлення матеріальної бази.

Коефіцієнт оборотності активів характеризує ефективність використання Підприємством наявних ресурсів та показує, наскільки зміни у наявних активах пов'язані зі змінами доходу (виручки) від реалізації. В 2015 році цей показник склав 1,492, в 2016 році – 0,614, що свідчить про погіршення ефективності використання основних фондів Підприємства.

Коефіцієнт покриття визначає співвідношення усіх поточних активів до поточних зобов'язань, і характеризує достатність оборотних засобів для погашення своїх боргів протягом року. В 2015 році зазначений показник склав 0,244, (2014 рік – 0,310), в 2016 році він дещо збільшився до 0,248, при оптимальному значенні 1-1,5, що свідчить про те, що Підприємство не спроможне своєчасно ліквідувати борги.

Коефіцієнт загальної ліквідності в 2015 році склав 0,243, в 2016 році – 0,217. Негативна динаміка даного коефіцієнта свідчить про зниження платоспроможності Підприємства, ускладнення збуту продукції та низьке матеріально-технічне забезпечення Підприємства.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності характеризує можливість Підприємства ліквідувати поточну заборгованість грошима, які є у нього в розпорядженні. Значення коефіцієнта абсолютної ліквідності є оптимальним в межах від 0,2 до 0,35. В 2015 році даний показник по КП ШКЗ «Зірка» становив 0,0014 (в 2014 році – 0,0039), в 2016 році – 0,0012. Тобто, Підприємство не могло ліквідувати поточну заборгованість грошовими коштами, які є у нього в розпорядженні. Динаміка даного коефіцієнта є негативною, так як з кожним роком його значення знижується, що свідчить про необхідність покращення на Підприємстві фінансового стану для забезпечення погашення наявних зобов'язань.

Коефіцієнт фінансової стійкості протягом досліджуваного періоду мав від'ємне значення, що свідчить про недостатній рівень фінансової стійкості і залежність від зовнішніх фінансових джерел, а це, в свою чергу, має негативний вплив на діяльність Підприємства.

Коефіцієнт заборгованості при нормативному значенні 0,5 - 0,7, за досліджуваній період склав також від'ємне значення (2015 рік – (-1,67), 2016 рік – (-1,5)), що свідчить про відсутність можливостей Підприємства по погашенню заборгованості.

Загальна оцінка ефективності управління Підприємства за фінансовими коефіцієнтами має за 2015 та 2016 роки незадовільний рівень.

Таким чином, за результатами проведеного аналізу фінансово-господарської діяльності КП ШКЗ «Зірка» за сукупністю коефіцієнтів, що характеризують прибутковість активів, майновий стан, платоспроможність та ліквідність, встановлено, що протягом досліджуваного періоду мало місце погіршення значень відповідних коефіцієнтів.

В ході дослідження встановлено, що фінансові плани КП ШКЗ «Зірка» склалися з урахуванням вимог Порядку складання, затвердження та контролю виконання фінансових планів державних підприємств, акціонерних, холдингових компаній, затвердженого наказом Міністерства економіки України від 21.06.2005 № 173 (зі змінами), та Порядку складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану суб'єкта господарювання державного сектору економіки, затвердженого наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 02.03.2015 № 205 (у період дії). [39,42]

Фінансові плани Підприємства на 2014 - 2016 роки затверджені Державним концерном «Укроборонпром».

Стосовно стану виконання планових показників, передбачених фінансовими планами, слід зазначити наступне.

Окремі фактичні показники діяльності КП ШКЗ «Зірка» є значно меншими від передбачених фінансовими планами. Так, в 2015 році фактичний дохід Підприємства був меншим від запланованого на 100190,0 тис. грн, або на 63,6 %, в 2016 році - на 109649,0 тис. грн, або на 69,3 відсотки.

Таблиця 2. Планові та фактичні показники діяльності КП ШКЗ «Зірка» за 2015-2016 роки

Найменування показників	Од. вим.	2015 рік				2016 рік			
		План	Факт	Різниця		План	Факт	Різниця	
				тис. грн	%			тис. грн	%
Доходи, всього	тис. грн	157592	57402	-100190	-63,6	158192	48543	-109649	-69,3
в т.ч.: чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	тис. грн	155335	55506	-99829	-64,3	155722	39670	-116052	-74,5
інші операційні доходи	тис. грн	2257	1808	-449	-19,9	2470	5934	3464	140,2
інші фінансові доходи	тис. грн	-	-	-	-	-	40	40	-
інші доходи	тис. грн	-	88	88	-	-	2899	2899	-
Витрати, всього	тис. грн	155932	94660	-61272	-39,3	156300	79932	-76368	-48,9
в т.ч.: собівартість реалізованої продукції	тис. грн	96645	31962	-64683	-66,9	77751	-31144	-46607	-60
адміністративні витрати	тис. грн	28292	30270	1978	7	33537	34760	1223	3,6
витрати на збут	тис. грн	27676	20898	-6778	-24,5	41192	2062	-39130	-95
інші операційні витрати	тис. грн	2955	11530	8575	290,2	3405	11966	8561	251
Інші витрати		364	-	-364	-	415	-	-	-
Чистий прибуток (збиток)	тис. грн	1660	(37258)	-38918	2344	1892	(31389)	-33281	1759

Не було досягнуто планових показників по отриманню чистого доходу (виручки) від реалізації продукції в 2015 році: при плані 155335,0 тис. грн, факт становив 55506,0 тис. грн, що на 99829,0 тис. грн, або на 64,3 % нижче. В 2016 році при плані 155722,0 тис. грн, факт склав 39670,0 тис. грн, що на 116052,0 тис. грн, або на 74,5 % менше. Основні причини невиконання показника чистого доходу від реалізації продукції та критичного фінансового стану Підприємства – недостатня та неритмічна завантаженість замовленнями, а протягом останніх років КП ШКЗ «Зірка» взагалі не мало державного замовлення.

Обсяг отриманих інших операційних доходів у 2015 році був нижчим запланованого показника на 449,0 тис. грн, або на 19,9 %, в 2016 році, навпаки, фактичний результат був більший від запланованого показника на 3464,0 тис. грн, або в 2,4 рази. Збільшення обсягу інших операційних доходів відбулося за 2016 рік, в порівнянні з 2015 роком, внаслідок отримання коштів від реалізації запасів, від операційної оренди активів, оприбуткування матеріалів та малоцінних необоротних матеріальних активів, а також у зв'язку з коливанням курсу валют.

Загальний обсяг витрат в 2015 році склав 94660,0 тис. грн, при передбачених фінансовим планом 155932,0 тис. грн, тобто на 61272,0 тис. грн, або на 39,3 %, менше. В 2016 році витрати становили 79932,0 тис. грн, при запланованих обсягах 156300,0 тис. грн, тобто менше на 76368,0 тис. грн, або на 48,9 відсотків.

Собівартість реалізованої продукції в 2015 році становила 31962,0 тис. грн, при передбаченому фінансовим планом 96645,0 тис. грн, тобто на 64683,0 тис. грн, або на 66,9 %, менше. В 2016 році собівартість становила 31144,0 тис. грн, при плані 77751,0 тис. грн, тобто на 46607,0 тис. грн, або на 60 %, менше.

Адміністративні витрати в 2015 році, при плані 28292,0 тис. грн, склали 30270,0 тис. грн, тобто більше на 1978,0 тис. грн, або на 7,0 %; в 2016 році: план - 33537,0 тис. грн, факт - 34760,0 тис. грн, різниця склала 1223,0 тис. грн, або 3,6 відсотки.

Витрати на збут, порівняно з плановими, були меншими: в 2015 році на 6778,0 тис. грн, або на 24,5 %; в 2016 році - на 39130,0 тис. грн, або на 95,0 відсотків. Розмір витрат на збут зменшився за рахунок зниження комісійних винагород спецекспортерів, у зв'язку з відсутністю замовлення на виготовлення спецпродукції.

Інші операційні витрати в 2015 році перевищували планові на 8575,0 тис. грн, або майже в 4 рази, та склали 11530,0 тис. грн; в 2016 році - на 8561,0 тис. грн, або в 3,5 рази та становили 11966,0 тис. гривень. Перевищення фактичних обсягів інших операційних витрат над плановими пояснюється, в першу чергу, збільшенням реалізації виробничих запасів та збільшенням визнаних штрафів та пені за несвоєчасну сплату податків.

Фінансовими планами Підприємства на 2015 та 2016 роки передбачено отримання прибутку в сумі 1660,0 тис. грн та 1892,0 тис. грн, відповідно. Проте, фактично, за вказані періоди діяльність КП ШКЗ «Зірка» була збитковою, а саме: за 2015 рік збитки склали 37258,0 тис. грн, за 2016 рік - 31389,0 тис. гривень.

Аналіз проведений на підставі фінансової та статистичної звітності Підприємства за 2015 - 2016 роки.

(Аналіз діяльності Підприємства з таблицями в Додатку 1 до звіту).

Обсяг охоплених аудитом ресурсів (коштів та майна) становить 486398,7 тис. грн, в тому числі: за серпень-грудень 2014 року - 120882,8 тис. грн, за 2015 рік - 189006,3 тис. грн, за 2016 рік - 176509,6 тис. гривень.

2.2. Результати дослідження фінансово - господарської діяльності КП ШКЗ «Зірка».

Зовнішні фактори ризику, які негативно впливають на ефективність КП ШКЗ «Зірка»:

2.2.1. Дія нормативно-правових актів, якими регулюється діяльність КП ШКЗ «Зірка» з відшкодування виплат пільгових та наукових пенсій, а також неповна компенсація з державного бюджету Підприємству середнього заробітку працівників, призваних на військову службу під час мобілізації, впливають на погіршення фінансового стану.

Суттєвими зовнішніми факторами, які негативно впливали на фінансовий стан КП ШКЗ «Зірка» за період з серпня 2014 року по грудень 2016 року, є відшкодування фактичних витрат на виплату пільгових та наукових пенсій та не повне відшкодування середнього заробітку мобілізованих працівників Підприємства.

Довідково: Згідно із Законом України «Про пенсійне забезпечення» від 05.11.1991 № 1788 - XI, на пенсію за віком на пільгових умовах, незалежно від місця останньої роботи, мають право працівники, зайняті повний робочий день на роботах з особливо шкідливими і особливо важкими умовами праці, роботах із шкідливими і важкими умовами праці за Списком № 1 виробництв, робіт, професій, посад і показників на підземних роботах, на роботах з особливо шкідливими і особливо важкими умовами праці, зайнятість в яких повний робочий день дає право на пенсію за віком на пільгових умовах, та Списком № 2 виробництв, робіт, професій, посад і показників на роботах із шкідливими і важкими умовами праці, зайнятість в яких повний робочий день дає право на пенсію за віком на пільгових умовах, які затверджені постановами Кабінету Міністрів України від 16.01.2003 № 36 та від 24.06.2016 № 461. [6,18,26]

Станом на 31.12.2016 Підприємством проводиться відшкодування Управлінню Пенсійного фонду України у м. Шостці та Шосткинському районі Сумської області (надалі – Управління Пенсійного фонду) за виплату пільгових пенсій 885 особам за списками № 1 та № 2.

Аналізом кредиторської заборгованості Підприємства встановлено, що за даними бухгалтерського обліку на кожну звітну дату в складі заборгованості відображається кредиторська заборгованість перед Управлінням Пенсійного фонду по відшкодуванню витрат на виплату пільгових пенсій. Так, станом на 01.08.2014 кредиторська заборгованість складала 21132044,7 грн, станом на 01.01.2015 – 26088727,1 грн, станом на 01.01.2016 – 38204298,3 грн та станом на 31.12.2016 – 50596835,2 гривень.

Сума нарахованих пільгових пенсій протягом серпня-грудня 2014 року склала 4961,2 тис. грн, фактично сплачено – 4,5 тис. грн, в 2015 році сума нарахованих пенсій становила 12138,1 тис. грн, фактично сплачено – 22,5 тис. грн, в 2016 році було нараховано пільгових пенсій в сумі 12444,5 тис. грн, фактично сплачено 52,0 тис. гривень.

(Інформація про суму нарахованих та сплачених пільгових пенсій в Додатку 2 до звіту).

Специфіка виробництва вибухових речовин на Підприємстві така, що із загальної кількості робочих місць, майже 50 % відносяться до робіт з важкими і небезпечними умовами праці. На повну потужність ці виробництва працювали

ще у 1990 роках, а кількість працівників складала 8400 осіб. Стаж, який дає право на отримання пільгових пенсій, у більшості працівників Підприємства з'явився до 1992 року, переважна більшість пенсіонерів-пільговиків на Підприємстві вже давно не працює, а пенсії отримує.

Протягом досліджуваного періоду Управління Пенсійного фонду надавало Підприємству розрахунки фактичних витрат на виплату та доставку пенсій, які підлягали відшкодуванню. Однак, у зв'язку з невідшкодуванням Підприємством вказаних витрат, Управління Пенсійного фонду Сумської області у періоді з 01.08.2014 по 31.12.2016 зверталось до Сумського окружного адміністративного суду з адміністративними позовами, в яких клопотало стягнути з КП ШКЗ «Зірка» суми відповідних заборгованостей.

На даний час у відділі примусового виконання рішень Управління державної виконавчої служби Головного управління юстиції у Сумській області відкрито виконавче провадження щодо стягнення із КП ШКЗ «Зірка» вищезазначеної суми заборгованості. Станом на момент завершення аудиту на 4-и рахунки Підприємства накладено арешт.

Виплата пільгових пенсій для КП ШКЗ «Зірка», яке діє в умовах госпрозрахунку, є обтяжуючим фактором і у зв'язку відсутністю додаткових резервів покриття витрат Управління Пенсійного фонду на виплату пільгових пенсій працівникам Підприємства негативно позначається на результатах його фінансово-економічної діяльності.

Фінансові можливості у Підприємства для виконання вимог пенсійного законодавства з покриття фактичних витрат на виплату пільгових пенсій обмежені, що призводить до збільшення сум кредиторської заборгованості, яка станом на 31.12.2016 обліковувалася в сумі 50596,8 тис. гривень. При цьому, заборгованість перед управлінням Пенсійного фонду з виплати пільгових пенсій збільшилась в порівнянні з 01.08.2014 на 29464,8 тис. грн, або на 139,4 відсотки. Слід також зазначити, що за період з серпня 2014 року по грудень 2016 року КП ШКЗ «Зірка» сплачено пільгових пенсій на загальну суму 79,0 тис. гривень. Вищезазначене впливає на погіршення фінансового стану Підприємства.

Крім того, Підприємством за період з серпня 2014 року по грудень 2016 року було сплачено наукових пенсій по 2 працівниках на загальну суму 23,9 тис. грн, в тому числі: протягом серпня – грудня 2014 року – 4,2 тис. грн, в 2015 році – 9,1 тис. грн, в 2016 році – 10,6 тис. гривень.

(Інформація про суму нарахованих та сплачених наукових пенсій в Додатку 3 до звіту).

Також, аудиторським дослідженням встановлено, що відповідно до Указів Президента України «Про часткову мобілізацію» від 17.03.2014 № 303, від 06.05.2014 № 454, від 21.07.2014 № 607, від 14.01.2015 № 1743 та ст. 119 Кодексу законів про працю України від 10.12.1971 №322-VIII (зі змінами) КП ШКЗ «Зірка» здійснювало нарахування та виплату середнього заробітку працівникам, призваним на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період. [13,14,15,16,4]

Так, за період з серпня 2014 року по вересень 2016 року Підприємством нараховано та виплачено середній заробіток мобілізованим працівникам в

загальній сумі 295,2 тис. грн, в тому числі протягом серпня-грудня 2014 року – 46,5 тис. грн, в 2015 році – 133,6 тис. грн, в 2016 році – 115,1 тис. гривень.

При цьому, порядок виплати компенсації підприємствам, установам, організаціям у межах середнього заробітку працівників, призваних на строкову військову службу, військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, або прийнятих на військову службу за контрактом у разі виникнення кризової ситуації, що загрожує національній безпеці, оголошення рішення про проведення мобілізації та (або) введення воєнного стану, а також працівникам, які були призвані на військову службу під час мобілізації на особливий період та, які підлягають звільненню з військової служби у зв'язку з оголошенням демобілізації, але продовжують військову службу у зв'язку з прийняттям на військову службу за контрактом урегульовано постановою Кабінету Міністрів України від 04.03.2015 № 105 (набрав чинності з 17.03.2015, далі – Порядок 105) і лише із зазначеної дати Підприємством, для отримання з державного бюджету зазначеної компенсації, отримано право подання в установленому порядку відповідному органу соціального захисту населення звіту про фактичні витрати на виплату середнього заробітку працівникам, погодженого військовим комісаріатом, який здійснював призов працівників на військову службу, в частині підтвердження призову та проходження військової служби. [22]

Слід зазначити, що, починаючи з січня 2016 року, згідно постанови Кабінету Міністрів України від 04.11.2015 № 911, внесено зміни до Порядку 105, в частині здійснення виплати середнього заробітку мобілізованим працівникам за рахунок роботодавця. Так, протягом 2016 року Підприємством було відшкодовано середнього заробітку мобілізованим працівникам в сумі 115,1 тис. гривень. [23]

Отже, сплата чи відшкодування Пенсійному фонду Підприємством пільгових пенсій за списками № № 1, 2 та наукових пенсій в загальній сумі 50723,6 тис. грн (сплачено – 126,8 тис. грн, кредиторська заборгованість станом на 31.12.2016 – 50596,8 тис. грн) та неповне відшкодування середнього заробітку працівникам, призваним на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, в загальній сумі 115,1 тис. грн не сприяє покращенню результатів фінансово-господарської діяльності КП ШКЗ «Зірка».

У разі внесення до законодавчих актів України змін щодо порядку відшкодування виплат пільгових та наукових пенсій та порядку виплати компенсації працівникам, призваним на військову службу за призовом під час мобілізації, в частині проведення їх виплат не за рахунок Підприємства, КП ШКЗ «Зірка» отримає додаткові резерви у вигляді вивільнених в такий спосіб коштів в загальній сумі 50838,7 тис. гривень.

2.2.2. Відсутність державного замовлення на продукцію військового призначення та подвійного використання не створює умов для розширення фінансово-господарської діяльності та отримання доходів Підприємства.

Згідно постанов Кабінету Міністрів України від 23.12.2004 № 1734 «Про затвердження переліку підприємств, які мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави» (у період дії) та від 04.04.2015 № 83 «Про

затвердження переліку об'єктів державної власності, які мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави» Підприємство у досліджуваному періоді входило до Переліку об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави. [19,24]

Основними видами діяльності заводу є виробництво зброї та боєприпасів, виробництво вибухових речовин, виробництво продукції промислово-технічного призначення (в основному подвійного використання) та виконання робіт з утилізації непридатних для подальшого використання боєприпасів.

Однією із особливостей діяльності Підприємства, яка визначена статтею 76 Господарського Кодексу України, є те, що основним (понад 50 відсотків) споживачем його продукції (робіт, послуг) повинна виступати держава. [1]

Проте, після розпаду СРСР та проголошення незалежності України практично всі виробничі потужності з виробництва порохів та зарядів на їх основі не були належним чином завантажені через відсутність державного замовлення, що негативно вплинуло на фінансово-господарську діяльність Підприємства.

В ході проведення аудиторського дослідження встановлено, що протягом 2016 року Підприємство займалося виробництвом продукції військового призначення та подвійного використання. Продукції військового призначення було вироблено на суму 40601,9 тис. гривень. Так, порохів вироблено на суму 38273,7 тис. грн, металевих зарядів – на суму 140,0 тис. грн, вироблено складових частин боєприпасів на суму 147,7 тис. грн, вироблено іншої продукції на суму 2040,5 тис. гривень. Слід зазначити, що потужності для виробництва продукції військового призначення та подвійного використання Підприємства в 2016 році були завантажені лише на 8,9 відсотків.

Крім цього, в 2016 році Підприємством вироблялася продукція цивільного призначення на суму 1042,3 тис. гривень. При цьому, потужності для виробництва даної продукції були завантажені на 5,9 відсотків.

Загалом виробничі потужності КП ШКЗ «Зірка» розраховані на обсяги 471520,3 тис. грн на рік, а фактично протягом 2016 року їх завантаженість досягла 41645,8 тис. грн, що складає лише 8,8 % від загального обсягу.

(Розрахунок виробничих потужностей у Додатку 4 до звіту).

Підсумовуючи результати дослідження даного фактору ризику, можна зробити висновок, що відсутність державного замовлення на продукцію військового призначення та подвійного використання не створює умов для розширення фінансово-господарської діяльності та отримання доходів Підприємства. За умови забезпечення повної завантаженості власних виробничих потужностей по виробництву вищевказаної продукції, Підприємство має резерви для підвищення ефективності та покращення фінансових і виробничих результатів, розрахунково, близько 429874,5 тис. грн в рік.

2.2.3. Дія нормативно-правових актів щодо реалізації основної продукції КП ШКЗ «Зірка» на експорт через зовнішньоторговельні фірми-посередники обмежує можливості Підприємства та збільшує витрати на сплату комісійної винагороди.

Порядок здійснення зовнішньоекономічної діяльності у сфері міжнародної торгівлі товарами військового призначення регламентується Законом України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 № 959-ХІІ.

Відповідно до вищезазначеного закону, реалізацію вибухових речовин, зброї і боєприпасів іноземним замовникам КП ШКЗ «Зірка» може здійснювати виключно через суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, уповноваженими Україною як державою. Призначення таких уповноважених суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності і регулювання відповідних експортно-імпортних операцій належать до компетенції Кабінету Міністрів України. [5]

Довідково: Постановою Кабінету Міністрів України «Про надання суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності повноважень на право здійснення експорту, імпорту товарів військового призначення та товарів, які містять відомості, що становлять державну таємницю» від 12.07.1999 № 1228, зі змінами, вказані повноваження надані Державній компанії з експорту та імпорту продукції і послуг військового та спеціального призначення. [30]

Також, вищезазначеною постановою передбачено, що повноваження на експорт власних послуг з ремонту та обслуговування військової техніки мають і деякі підприємства-надавачі таких послуг. Проте, КП «ШКЗ «Зірка» до такого переліку не включено.

Відповідно до п. 2 постанови Кабінету Міністрів України «Про питання державної компанії з експорту та імпорту продукції і послуг військового та спеціального призначення» від 09.10.1996 № 1247 (далі – Постанова № 1247), із змінами, Державна компанія «Укрспецекспорт» є уповноваженим державою посередником у здійсненні зовнішньоекономічної діяльності у сфері експорту та імпорту продукції і послуг військового та спеціального призначення, а також товарів, які містять відомості, що становлять державну таємницю. [31]

Проведення переговорів щодо укладення зовнішньоекономічних договорів (контрактів) також підпадає державному експортному контролю та регламентується Порядком державного експортного контролю за проведенням переговорів, пов'язаних з укладанням зовнішньоекономічних договорів (контрактів) щодо здійснення експорту товарів, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 06.06.2012 № 500. Даний Порядок визначає необхідність наявності позитивного висновку Державної служби експортного контролю України (Держекспортконтроль), а також відповідних повноважень на експорт товарів військового призначення для ведення таких переговорів суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності. Ведення переговорів суб'єктами, які не мають повноважень на експорт, здійснюються виключно через Державну компанію з експорту та імпорту продукції і послуг військового та спеціального призначення «Укрспецекспорт». [32]

Державною службою експортного контролю України зареєстровано КП ШКЗ «Зірка», як експортера-імпортера «товарів військового призначення, подвійного використання», посвідчення про реєстрацію від 07.05.2015 № 969/11/2018, що дає право Підприємству укладати з цивільними замовниками прямі договори, після їх проходження відповідної експертизи через «Держекспортконтроль».

Згідно Порядку здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів військового призначення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.11.2003 № 1807, міжнародна передача товарів може здійснюватися суб'єктом проведення міжнародних передач

товарів за наявності у нього відповідного дозволу чи висновку Держекспортконтролю. [33]

Обов'язковою умовою для суб'єкта міжнародних передач, який має намір отримати від Кабінету Міністрів України повноваження на здійснення експорту товарів військового призначення, генерального чи відкритого дозволу, висновку на право здійснення міжнародних передач товарів, що підлягають державному експортному контролю, або генерального чи відкритого висновку на право проведення переговорів, пов'язаних з укладенням зовнішньоекономічних договорів (контрактів) про здійснення міжнародних передач таких товарів, є створення цим суб'єктом системи внутрішньофірмового експортного контролю та її державна атестація.

У разі проходження державної атестації системи контролю «Держекспортконтроль», суб'єкту видається свідоцтво відповідного зразка терміном на три роки, після закінчення терміну його дії система контролю підлягає переатестації. Такої системи внутрішньофірмового експортного контролю КП ШКЗ «Зірка» не має.

Підприємство, не маючи повноважень на експорт власних послуг (продукції) військового призначення та на ведення переговорів щодо їх реалізації, має залучати до відповідної діяльності уповноважених державою комісіонерів, а це впливає на збільшення вартості товарів та, як наслідок, позначається на конкурентоспроможності та привабливості виробленої продукції (наданих послуг) КП ШКЗ «Зірка».

Аудиторським дослідженням встановлено, що КП ШКЗ «Зірка» за період з серпня 2014 року по грудень 2016 року реалізувало товарів іноземним замовникам на загальну суму 109766,6 тис. грн, в тому числі протягом серпня - грудня 2014 року на суму 42408,9 тис. грн, в 2015 році – на суму 34189,5 тис. грн та в 2016 році – на суму 33168,2 тис. гривень.

При цьому, витрати на збут протягом періоду з серпня 2014 року по грудень 2016 року склали 36756,0 тис. гривень. Так, протягом серпня-грудня 2014 року вищезазначені витрати склали 13796,0 тис. грн, в 2015 році – 20898,0 тис. грн, в 2016 році – 2062,0 тис. гривень. У витратах на збут більше 90,0 % займає комісійна винагорода та витрати спецекартерів. Так, протягом серпня - грудня 2014 року вказані витрати склали 92,1 % від загальної суми витрат на збут, в 2015 році – 96,0 %, в 2016 році — 43,9 відсотків.

В ході проведення аудиту проаналізовано умови виконання договорів комісії за період з серпня 2014 року по грудень 2016 року на реалізацію зовнішньоекономічних послуг КП ШКЗ «Зірка», укладених з уповноваженими державою посередниками у здійсненні зовнішньоекономічної діяльності (державне госпрозрахункове зовнішньоторговельне підприємство «Спецтехноекспорт» та державне підприємство «Спеціалізована зовнішньоторговельна фірма «Прогрес», далі – Комісіонери).

Умовами договорів передбачено, що Комісіонери беруть на себе зобов'язання за комісійну плату в інтересах КП ШКЗ «Зірка» (далі - Комітент) виконати правочин з укладання зовнішньоекономічної угоди з іноземними замовниками на реалізацію товарів військового призначення, які буде виготовляти Підприємство. Виступаючи від свого імені, Комісіонер самостійно вчиняє зовнішньоекономічні угоди з третьою особою.

Слід зазначити, що Комітент зобов'язаний компенсувати абсолютно всі витрати Комісіонера, які пов'язані з транспортуванням, банківські витрати, витрати на декларування та митне оформлення та ті, які пов'язані із наданням послуг вантажними митними терміналами, вантажно-розвантажувальні роботи, експедиторські послуги, охорону і зберігання об'єкта, витрати на оформлення відповідних дозволів державних органів влади, на легалізацію документів, на відрядження, поштово-телеграфні витрати, інші витрати.

Також, за рахунок Підприємства Комісіонер може виконати переддоговірну роботу, укласти з Замовником контракт та, в разі необхідності, вчиняти інші правочини. На виконання умов договорів комісії Комісіонер здійснює витрати за рахунок коштів Комітента, які відображаються у звітах Комісіонера із зазначенням виду витрат, постачальника послуг, підстави та суми, які, відповідно, підлягають відшкодуванню.

Отримані від Замовників грошові кошти надходять на рахунки Комісіонерів, які самостійно утримують з неї комісійну винагороду, витрати на оплату вищезазначених послуг і впродовж визначеного терміну (в залежності від умов договору) зобов'язані перераховувати залишок коштів на рахунок Комітента, але Комітент позбавлений можливості контролювати своєчасність перерахування на свій рахунок валютних коштів.

Умови договорів комісії передбачають застосування штрафних санкцій до Комісіонерів у разі порушення термінів перерахування належних Комітенту коштів. Але фактично, до надходження звіту Комісіонера, Підприємство не має можливості контролювати повноту та своєчасність отримання ним своїх коштів.

Всього у досліджуваному періоді Підприємством було проведено оплату по 2-х укладених договорах комісії.

Тобто, не маючи повноважень на експорт продукції спеціально-технічного призначення та ведення переговорів щодо її реалізації, КП ШКЗ «Зірка» користувалося послугами Комісіонерів, які визначені державою.

В ході аудиту обраховано, що витрати Підприємства на комісійну винагороду та витрати Комісіонера за період з серпня по грудень 2014 року склали 13988,95 тис. грн, в 2015 році – 20474,13 тис. грн, в 2016 році – 850,81 тис. гривень.

(Інформація про договори комісії, укладені з КП ШКЗ «Зірка» за період з серпня 2014 по грудень 2016 року в Додатку 5 до звіту).

Наприклад, за договором комісії від 12.11.2013 № STE-1-227-Д/К-13, який знаходиться в процесі виконання, Комісіонером (державне госпрозрахункове зовнішньоторговельне підприємство «Спецтехноекспорт») встановлена ціна в розмірі 13791,4 тис. дол. США, за якою Комітент за плату продає військову продукцію. За виконання зазначеного доручення Комісіонер отримує комісійну плату у розмірі 7 % від погодженої Комітентом ціни продукції, що складає 965,398 тис. дол. США.

Додатковою угодою № 14 до вищевказаного договору комісії передбачено, що загальна сума коштів, які витрачає Комісіонер за рахунок Комітента з метою забезпечення виконання доручення не повинна перевищувати 5595,6 тис. дол. США, що складає 40,6 % від погодженої Комітентом ціни продажу продукції, включаючи комісійну плату Комісіонера.

Таким чином, загальний розмір витрат та комісійної плати Комісіонера за реалізацію продукції КП «ШКЗ «Зірка» може скласти близько 40,6 % від загальної суми договору.

Також, на виконанні КП «ШКЗ «Зірка» знаходиться договір комісії від 04.02.2016 № 22/2016-2, укладений з Комісіонером (Державне підприємство «Спеціалізована зовнішньоторговельна фірма «Прогрес»), яким передбачено здійснення експертної поставки військової продукції.

У відповідності до умов договору загальна вартість товару складає 32,0 тис. дол. США. За надання Комісіонером послуг з укладання Контракту та супроводження виконання його умов, розмір комісійної плати складає 26,25 % від загальної вартості товару, що постачається, та становить 8,4 тис. дол. США.

Загалом, в періоді, який досліджувався, КП ШКЗ «Зірка» понесено витрати у вигляді комісійної винагороди та компенсації додаткових витрат по 2-х договорах в загальній сумі 35313,89 тис. грн, в тому числі протягом серпня-грудня 2014 року – 13988,95 тис. грн, в 2015 році – 20474,13 тис. грн, в 2016 році – 850,81 тис. гривень.

Виходячи з того, що в період дослідження загальний обсяг реалізованої продукції для іноземних замовників становив 109766,6 тис. грн, Підприємством фактично понесені витрати на відшкодування комісійної винагороди та витрат комісіонера в загальній сумі 35313,89 тис. грн, що становить 32,2 % від обсягу реалізованої продукції іноземним замовникам.

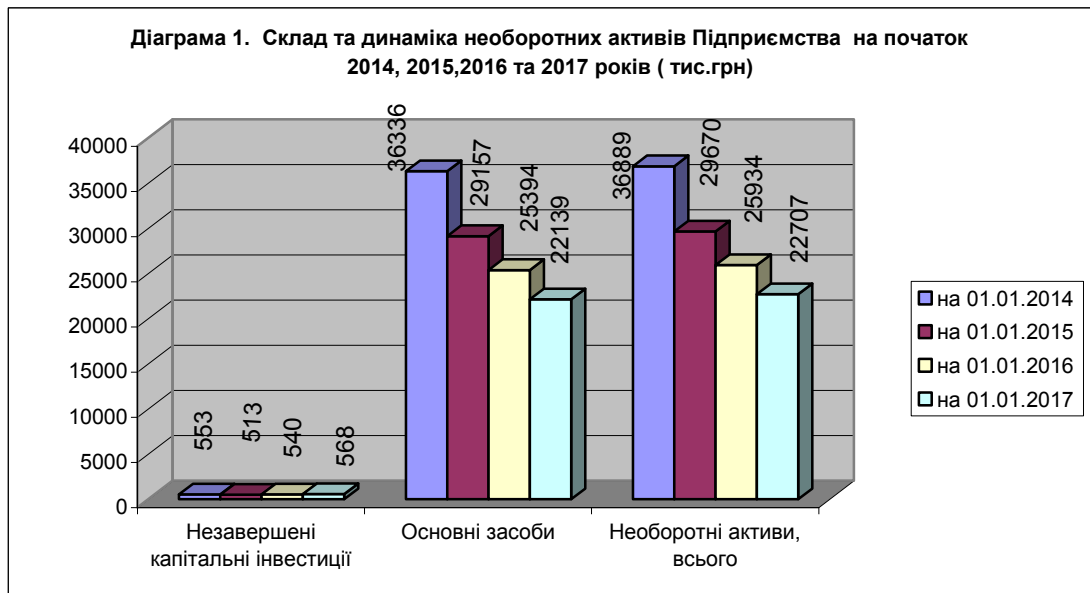
Таким чином, у разі внесення змін до діючого законодавства України, в частині включення КП ШКЗ «Зірка» до переліку підприємств, яким надано повноваження на здійснення експорту та імпорту товарів військового призначення, Підприємство не витрачатиме кошти на сплату комісійної винагороди зовнішньоторговим фірмам-посередникам та отримає додаткові резерви у вигляді вивільнених в такий спосіб коштів в загальній сумі 35313,89 тис. грн, розрахунково.

Внутрішні фактори ризику, які негативно впливають на ефективність КП ШКЗ «Зірка»:

2.2.4 Значні обсяги основних засобів та виробничих запасів КП ШКЗ «Зірка» є фактором ризику щодо можливого недостатньо ефективного їх використання, а значний знос виробничих фондів призводить до збільшення витрат на їх утримання.

Як засвідчили результати аудиту, з кожним роком вартість активів Підприємства зменшується. Якщо станом на 01.01.2014 вона становила 71266 тис. грн, то станом на 31.12.2016 – 64896,0 тис. грн, тобто зменшилася на 6370,0 тис. гривень.

В загальній структурі активів Підприємства необоротні активи займали на початок 2014 року 51,8 %, на початок 2015 року – 43,6 %, на початок 2016 року – 40,3 % і станом на 31.12.2016 – 35 %. При цьому, в необоротних активах Підприємства більше 98 % займають основні засоби.

Протягом 2014 року залишкова вартість основних засобів, в порівнянні з початком відповідного року, зменшилася на 7179,0 тис. грн і становила на кінець року 29157,0 тис. гривень. Протягом 2015 року вона зменшилася на 3763,0 тис. грн і на кінець року склала 25394,0 тис. гривень. За 2016 рік її вартість зменшилася на 3255,0 тис. грн і на кінець року склала 22139,0 тис. гривень. (Діаграма 1)

Первісна вартість основних засобів зменшилася протягом 2014 року на 276,0 тис. грн (з 210956,0 тис. грн до 210680,0 тис. грн); протягом 2015 року її вартість збільшилася на 20,0 тис. грн і склала на кінець року 210700,0 тис. грн; протягом 2016 року вона зменшилася на 1765,0 тис. грн і на кінець року склала 208935,0 тис. гривень. Первісна вартість повністю амортизованих основних засобів на кінець 2014 року становила 96498,0 тис. грн, на кінець 2015 року - 99892,0 тис. грн і станом на кінець 2016 року – 98341,0 тис. гривень.

Показником ступеню зношеності основних засобів є відсоток їх зносу, який на початок 2014 року становив по КП ШКЗ «Зірка» 82,8 %, на початок 2015 року – 86,2 %, на початок 2016 року – 87,9 %, на початок 2017 року - 89,4 відсотки.

Зазначене свідчить про те, що функціональний, фізичний та зовнішній стан основних засобів потребує поліпшення (реконструкції, модернізації та оновлення) з метою підвищення продуктивності праці, фондівіддачу та зниження собівартості продукції.

Дооцінка основних засобів у досліджуваному періоді не проводилася.

Аналіз оновлення матеріально-технічної бази Підприємства засвідчив, що протягом 2014 року надійшло основних засобів на суму 150,0 тис. грн, протягом 2015 року – на суму 165,0 тис. грн, протягом 2016 року – на суму 393,0 тис. гривень.

Аналіз вибуття основних засобів засвідчив, що протягом досліджуваного періоду вартість основних засобів (первісна), які вибули шляхом списання, склала 2729,0 тис. грн (2014 рік – 426,0 тис. грн, 2015 рік - 145,0 тис. грн, 2016 рік – 2158,0 тис. гривень). Так, протягом досліджуваного періоду за наказами керівника здійснювалося списання вартості ліквідованого обладнання,

приватизація житлового фонду, списання малоцінних необоротних матеріальних активів по закінченню строку експлуатації.

Основні засоби нульовою залишковою вартістю, первісною вартістю більше 10,0 тис. грн списані у 2016 році згідно наказів ДК «Укроборонпром» «Про надання згоди на списання майна КП ШКЗ «Зірка» від 18.11.2016 № 302 та № 306 загальною первісною вартістю 1141,5 тис. гривень.

В обліку Підприємства також рахуються за нульовою залишковою вартістю нематеріальні активи, первісна вартість яких не змінювалась протягом досліджуваного періоду і складала 87,0 тис. грн, з яких 60,0 тис. грн – права користування майном.

Під час аудиту досліджено повноту використання будівель у господарській діяльності, фактичний стан та можливі шляхи їх подальшого використання з метою отримання доходів.

Аналізом наявних необоротних активів Підприємства встановлено, що на ефективність його діяльності негативно впливає утримання основних засобів, які тривалий час не використовуються у виробничому процесі.

За результатами аналізу стану виробничих та інших потужностей Підприємства з'ясовано, що станом на 31.12.2016 у його господарській діяльності тимчасово не використовуються 827 одиниць будівель та споруд загальною площею 314,9 тис. кв. м, первісною вартістю 13158,2 тис. гривень. Це пов'язано з низьким рівнем замовлень на виробництво продукції, що призводить до незавантаженості потужностей, до їх невикористання та, як наслідок, не підтримання в робочому стані та поступового руйнування.

Із загальної кількості будівель, що не використовуються, в наявності є будівлі, які знаходяться в аварійному стані (будівля зберігання кислот, сховище кислот, сховище розчинників, виробнича будівля № 476, ливарне відділення, фаза концентрації сірчаної кислоти тощо). У незадовільному стані та потребують ремонту 26 будівель, які мають нульову залишкову вартість, первісна вартість - 4443,4 тис. гривень.

(Інформація про наявні будівлі та споруди, які придатні до експлуатації, але тимчасово не використовуються у виробничому процесі (Таблиця 1-ОЗ) в Додатку б до звіту).

Крім того, станом на 31.12.2016 встановлено, що 157 одиниць первісною вартістю 8037,6 тис. грн не використовуються у виробничій діяльності КП ШКЗ «Зірка» більше п'яти років.

Зокрема, не використовуються у виробничому процесі 46 будівель первісною вартістю 5329,0 тис. грн (будівля столової, виробничі, складські та адміністративні будівлі, майстерні). За пропозиціями Підприємства вказані будівлі можливо здавати в оренду, але, робота з даного питання Підприємством не проводилася.

Станом на 31.12.2016 із загальної кількості основних засобів, що не використовуються у виробничій діяльності тривалий час, 17 одиниць обладнання загальною первісною вартістю 71,0 тис. грн потребують списання.

Решту обладнання (станки, парові котли, насоси, компресори, преси тощо), у зв'язку з припиненням виробництва, Підприємство може реалізувати та отримати додатковий дохід. Первісна вартість зазначеного обладнання, яке можливо реалізувати, становить 2126,0 тис. гривень.

Слід зазначити, що тривалий термін простою будівель і виробничого обладнання обумовлює додаткову втрату їх вартості.

(Інформація про основні засоби, що не використовуються більше року у виробничій діяльності (Таблиця 2-ОЗ) у Додатку 7 до звіту).

Дослідженням автотранспортного парку встановлено, що станом на 31.12.2016 із 49 одиниць автотранспортних засобів (первісна вартість яких складає 1214,6 тис. грн) 42 автомобілі мають термін експлуатації понад 20 років, 7 автомобілів - понад 10 років. Всі автомобілі КП ШКЗ «Зірка» мають нульову залишкову вартість.

При цьому, за даними Підприємства всі наявні автотранспортні засоби у робочому стані і використовуються.

Аналізом наявних виробничих запасів встановлено, що на балансі Підприємства станом на 31.12.2016 їх обліковується на загальну суму 18427,0 тис. грн, з них 10,1 тис. грн – це вартість виробничих запасів на складах Підприємства морально застарілі і не придатні для подальшого використання внаслідок псування, закінчення терміну застосування, і втратою якісних властивостей. Зазначені запаси не використовуються Підприємством більше 10 років з причини зняття виробів з виробництва і підлягають знищенню або реалізації. Також можливо реалізувати ще 215 видів виробничих запасів первісною вартістю 8,9 тис. гривень. Знищенню та утилізації підлягає 65 видів виробничих запасів (емаль, спецодяг тощо) первісною вартістю 1,0 тис. гривень. Решту виробничих запасів (40 видів первісною вартістю 0,2 тис. грн) можливо перевести в металобрухт і отримати додатковий дохід.

Виходячи з вищезазначеного є необхідність щодо проведення на Підприємстві відповідної роботи стосовно списання та подальшої реалізації виробничих запасів, які довготривалий час знаходяться на складах і завищують вартість оборотних активів. Протягом періоду, що досліджувався, рух по вищезазначених виробничих запасах відсутній. Знецінення запасів в складах Підприємства є фактором ризику збільшення витрат на їх утримання.

(Інформація про виробничі запаси, що не використовуються більше року (Таблиця 2-ОЗ) у Додатку 7 до звіту).

Отже, неприйняття ефективних управлінських рішень, в частині подальшого використання або реалізації матеріальних цінностей, призвело до відволікання обігових коштів Підприємства шляхом накопичення неліквідних запасів станом на 31.12.2016 первісною вартістю 10,1 тис. гривень. Вирішення питання щодо подальшого використання нерухомого майна та інших основних засобів (списання, відчуження, надання в оренду або консервація) зменшить навантаження на витрати Підприємства.

В 2014 році по КП ШКЗ «Зірка» нараховано 7319,0 тис. грн амортизаційних відрахувань на основні засоби, у тому числі амортизації на основні засоби в сумі 4759,0 тис. гривень. У 2015 році сума нарахованої амортизації склала 3928,0 тис. грн, у тому числі амортизації на основні засоби – 3893,0 тис. гривень. У 2016 році сума нарахованої амортизації склала 3648,0 тис. грн, у тому числі амортизації на основні засоби – 3315,0 тис. гривень. Але, за звітними даними незначна їх частка йде на поліпшення основних засобів.

Згідно статистичної звітності Підприємства, за 2014 рік освоєно 150,0 тис. грн капітальних інвестицій, з яких 128,0 тис. грн вкладені на придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів, 22,0 тис. грн – на поліпшення будівлі їдальні.

За 2015 рік капітальні інвестиції склали 90,0 тис. грн, які освоєно Підприємством на придбання системного блоку (6,0 тис. грн), на придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів (32,0 тис. грн) та на дообладнання та поліпшення нежитлових будівель (52,0 тис. гривень).

У 2016 році обсяг капітальних інвестицій збільшився майже в 4 рази проти попередніх років і склав 393,0 тис. грн, які освоєно Підприємством на придбання машин та обладнання (52,0 тис. грн), на придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів (333,0 тис. грн) та на дообладнання нежитлових будівель (8,0 тис. гривень).

Капітальні ремонти на Підприємстві протягом досліджуваного періоду не проводилися.

Джерелом фінансування капітальних інвестицій у дослідженому періоді були власні кошти Підприємства за рахунок амортизаційних відрахувань.

Також, в структурі необоротних активів є незавершені капітальні інвестиції, вартість яких на кінець 2014 року становила 513,0 тис. грн, на кінець 2015 року – 540,0 тис. грн, на кінець 2016 року – 568,0 тис. гривень.

Зокрема, по бухгалтерському обліку Підприємства станом на 31.12.2016 більше 3-х років обліковуються два об'єкти незавершеного капітального будівництва – двоповерхова будівля водолікарні профілакторію вартістю 305,7 тис. грн та будівля клубу на 300 місць вартістю 193,2 тис. гривень.

Так, на території Підприємства знаходиться «Клуб на 300 місць» площею забудови 1840 кв. метрів. Будівництво об'єкту планувалося для влаштування розважальних заходів. Будівлю в експлуатацію не введено. На запит аудиторської групи головний архітектор Підприємства Яжборовський Ю. Ю. повідомив, що: «Проект, кошторис, обсяг будівельно-монтажних робіт на підприємстві не збереглися. Відсоток готовності без проекту вирахувати неможливо». В даний час вказаний об'єкт знаходиться на території, де розташована Військова частина 3022 Національної гвардії України. В травні 2016 року Підприємством порушено питання перед ДК «Укроборонпром» щодо списання вказаного об'єкту. Згідно техніко-економічного обґрунтування списання вказаного об'єкту, продовження будівництва, відчуження та безоплатна передача його недоцільні. Будівля аварійна і становить небезпеку для військовослужбовців військової частини. Тому, Підприємством запропоновано списати будівлю шляхом демонтажу з подальшим оприбуткуванням в бухгалтерському обліку будівельних матеріалів. В результаті проведеної роботи, враховуючи залучення техніки, планується отримати доходу, розрахунково, в сумі 20495,38 гривень.

(Запит та пояснення Яжборовського Ю.Ю. в Додатках 8, 9 до звіту)

У лютому 2017 року повторно направлено пакет документів в ДК «Укроборонпром» щодо списання клубу. На час проведення аудиту, дозволу на списання об'єкту незавершеного будівництва не отримано.

Отже, в результаті списання вказаного об'єкту Підприємство має можливість додатково отримати доходу, розрахунково, в сумі 20,5 тис. грн, що

є можливим резервом додаткових надходжень.

Також, тривалий час в обліку Підприємства знаходиться недобудована двоповерхова будівля «Водолікарні профілакторію». На запит аудиторської групи головний архітектор Підприємства Яжборовський Ю. Ю. повідомив, що: «Проект, кошторис, обсяг будівельно-монтажних робіт на підприємстві не збереглися. Відсоток готовності без проекту вирахувати неможливо». За пропозицією Підприємства вказану будівлю доцільно реалізувати, але робота з цього питання Підприємством не проводилася.

(Запит та пояснення Яжборовського Ю.Ю. в Додатках 8, 10 до звіту)

З метою отримання додаткових фінансових надходжень та часткового покриття витрат на утримання основних засобів, Підприємством передавалися в оренду 5-ти суб'єктам господарювання нежитлові приміщення загальною площею 3213,25 м². Загальна сума доходів від оренди нежитлових приміщень склала 324,4 тис. грн (серпень-грудень 2014 року – 41,0 тис. грн, 2015 рік – 121,2 тис. грн, 2016 рік – 162,2 тис. гривень). Відповідно до даних бухгалтерського обліку Підприємства, станом на 31.12.2016 по розрахунках за оренду значиться поточна дебіторська заборгованість в сумі 63,5 тис. грн, у тому числі по Державному науково-дослідному інституту хімічних продуктів (далі – ДержНДІХП) - 61,0 тис. гривень. (Таблиця. 2-оренда в Додатку 11 до звіту)

Аналіз укладених договорів оренди засвідчив, що Підприємство частково контролює перерахування орендарями частини орендної плати до Державного бюджету України та здійснює звіряння розрахунків з орендарями частково лише в частині 70% орендної плати, що належить Підприємству.

Наприклад, згідно договору оренди нерухомого майна, для розміщення складських приміщень та виробництва спортивно-мисливського пороху марки «Сільвер» від 21.04.2014 №79/2014-2, укладеного з Малим приватним підприємством «Науково-виробничий центр «Сільвер» (далі - МПП «НВЦ Сільвер»), орендна плата перераховується орендарем щомісячно і спрямовується 30 % від суми орендної плати до Державного бюджету, а 70 % від суми орендної плати - на рахунок Орендодавця. При цьому, Орендар зобов'язаний надавати Орендодавцеві інформацію про перерахування орендної плати за попередній місяць (копію платіжного доручення з відміткою обслуговуючого банку про перерахування орендної плати до Державного бюджету України). На вимогу Орендодавця Орендар зобов'язаний проводити звіряння взаєморозрахунків по орендних платежах і оформляти відповідні акти звіряння. Згідно розрахунку, орендна плата за базовий місяць оренди становить 1909,64 грн (70 % - 1336,75 грн, 30 % - 572,89 гривень). Дебіторська заборгованість по оплаті за оренду Підприємству станом на 31.12.2016 склала 2500,2 гривень.

Копії платіжних доручень з відміткою обслуговуючого банку про перерахування орендарем орендної плати до Державного бюджету України під час аудиту не надано. Тобто, Підприємство не володіє інформацією щодо сплати орендарем частини (30 %) орендної плати до Державного бюджету.

(Запит в.о. директора КП ШКЗ «Зірка» Ярошу А.О. та пояснення головного бухгалтера Лазаревої Т.Г. в Додатках 12, 13 до звіту)

Аналогічна ситуація склалася з виконанням договору оренди нерухомого майна (з метою розміщення обладнання базової станції мобільного зв'язку та антен) від 21.04.2014 № 78/2014-2, укладеного з Приватним акціонерним Товариством «МТС Україна». Відсутні акти звіряння розрахунків та підтверджуючі документи щодо перерахування орендарем орендної плати до Державного бюджету України.

Також, відсутня така інформація по ФОП Горбашенко В.І. (договір оренди від 29.01.2016 № 181/2015-2).

Майже 70 % доходу від надання в оренду нерухомого майна Підприємство отримувало від ДержНДІХП. За досліджений період отримано орендної плати в сумі 225,2 тис. грн (серпень-вересень 2014 року - 28,1 тис. грн, 2015 рік - 94,1 тис. грн, 2016 рік - 103,0 тис. гривень). З серпня 2014 року по червень 2016 року ДержНДІХП орендувало 15 нежитлових (виробничих) будівель загальною площею 2618,8 кв. м. у КП ШКЗ «Зірка», де розміщується дослідна станція. Згідно договору від 01.06.2016 № 114/2015-2 Підприємством надано в оренду 5 нежитлових виробничих будівель та 2 погребі загальною площею 2165,5 кв. м. Дебіторська заборгованість по сплаті орендної плати Підприємству станом на 31.12.2016 складає 61,0 тис. гривень.

Також, протягом досліджуваного періоду в приміщеннях медико-санітарної частини Підприємства, з одночасним використанням обладнання Підприємства, вісім фізичних осіб - підприємців надавали платні медичні послуги. Станом на 31.12.2016 в приміщеннях будівлі медсанчастини на підставі договорів 6 фізичних - осіб підприємців надають медичні платні послуги.

(Дані про укладені та діючі договори користування приміщеннями в Додатку 14 до звіту)

Загальна площа приміщень, якими користуються підприємці, 92,5 кв. метрів. З підприємцями укладено договори користування, згідно яких вони мають право використовувати приміщення для власних потреб з оплатою вартості використання приміщення в розмірі, визначеному в Договорі. Фактично, згідно чинного законодавства таке користування є орендою нерухомого та індивідуально-визначеного майна, яке повинно оформлятися договором оренди та відповідними договорами на відшкодування комунальних послуг (електроенергії, водопостачання та водовідведення, опалення, охорони тощо).

Наприклад, згідно договору від 29.04.2016 № 86/2016-2, укладеному з Аврамець О.В., надано право використовувати приміщення, які знаходяться в будівлі медсанчастини, площею 20,3 кв. метрів. Мети використання приміщення у договорі не визначено. Вартість використання приміщення становить 913,50 грн, з ПДВ, на місяць. Термін дії договору - до 31.12.2016 року. Розрахунок вартості користування до договору відсутній.

При цьому, приватними підприємцями використовується й медичне обладнання Підприємства. Зокрема, використовуються під час здійснення приватних прийомів ультразвуковий діагностичний комплекс «Радмир» первісною вартістю 70301,7 грн, кушетка масажна - 10820,0 грн, сканер медичний СМ-10 для лікування - 11770,0 гривень.

Примітка: згідно Статуту майно Підприємства є державною власністю і закріплене за Підприємством на праві оперативного управління. Здійснюючи право оперативного управління, Підприємство володіє та користується зазначеним майном. Підприємство має право розпоряджатися закріпленим за ним на праві оперативного управління майном, що є у державній власності і належить до основних фондів Підприємства лише з дозволу Концерну.

На запит аудиторської групи щодо законодавчих підстав здійснення приватної діяльності фізичними особами - підприємцями в приміщеннях і з використанням обладнання медсанчастини, в.о. директора КП ШКЗ «Зірка» Ярош А.О. пояснив, що: «приміщення використовуються підприємцями спільно з КП ШКЗ «Зірка», тобто, кілька годин на день приміщення використовує Підприємство, кілька годин - підприємці. За таких умов передати приміщення в оренду є неможливим. Щодо відшкодування вартості

комунальних та інших витрат, то вказані витрати включені у вартість, які підприємці сплачують за користування приміщенням, згідно калькуляції».

(Запит та пояснення в.о. директора КП ШКЗ «Зірка» Ярош А.О. в Додатках 15, 16 до звіту)

Слід зазначити, що окремо до кожного договору користування калькуляції витрат не додаються. Підприємством затверджено розрахунки затрат на утримання 1 кв.м. площі медсанчастини, які у 2014 році затверджено в сумі 36,58 грн, з ПДВ, на місяць, у 2015 році – не затверджувалися і діяли тарифи 2014 року, у 2016 році – 45,0 грн на місяць.

Отже, при укладанні договорів з зазначеними підприємцями Підприємством не дотримано Статуту та вимог ст. 10 Закону України «Про оренду державного та комунального майна» від 10.04.1992 № 2269-ХІІ щодо істотних умов договору оренди. Укладений сторонами договір, в частині істотних умов, не відповідає типовому договору оренди відповідного майна. [10]

До того ж, не застосовувалася Методика розрахунку орендної плати за державне майно та пропорції її розподілу, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 04.10.1995 № 786. [25]

Наприклад, у разі укладання договору оренди ультразвукового діагностичного комплексу «Радмір» первісною вартістю 70301,7 грн та нульовою залишковою вартістю з приватним підприємцем Шушуною Г.С., при застосуванні 7 % від балансової вартості, можливо отримувати 4921,1 грн в рік (70301,7 грн*7%) орендної плати. У разі проведення експертної оцінки обладнання, яке використовується приватними підприємцями, Підприємство має можливість отримувати додаткові доходи.

Таким чином, Підприємством не дотримано чинного законодавства щодо оренди державного майна приватними підприємцями в приміщеннях медсанчастини. Не здійснюється контроль за виконанням укладених договорів оренди, в частині перерахування частини орендної плати (30%) до Державного бюджету України.

Підсумовуючи даний фактор ризику, можна зробити висновок, що Підприємством недостатньо ефективно здійснюється використання основних засобів. Зокрема:

- технічний стан основних засобів КП ШКЗ «Зірка» потребує капітального ремонту, модернізації та оновлення;

- проведення відповідної роботи щодо реалізації, надання в оренду та списання основних засобів, виробничих запасів, які тривалий час не використовуються і їх використання не планується, дало б можливість отримати джерела додаткових фінансових надходжень для ведення господарської діяльності Підприємства;

- прискорення роботи щодо вирішення питання по списанню об'єкту незавершеного будівництва «Клуб на 300 місць» з подальшим оприбуткуванням в бухгалтерському обліку будівельних матеріалів, надасть можливість додатково отримати доходу, розрахунково, в сумі 20,5 тис. грн;

- невіршеним залишається питання доцільності подальшого утримання об'єкту незавершеного будівництва «Водолікарня профілакторію», який довготривалий час знаходиться в стадії недобудови і під впливом

різноманітних факторів (зовнішніх, внутрішніх, природних) поступово втрачає свої технічно-експлуатаційні властивості;

- Підприємством на недостатньому рівні здійснюється контроль за виконанням умов укладених договорів оренди нерухомого майна, в частині нарахування та сплати 30 % орендної плати до Державного бюджету України, частково відсутні акти звіряння розрахунків з окремими орендарями

- при укладанні договорів з фізичними особами - підприємцями на користування приміщеннями та обладнанням медсанчастини Підприємством не дотримано Статуту та вимог ст. 10 Закону України «Про оренду державного та комунального майна» від 10.04.1992 № 2269-ХІІ щодо істотних умов договору оренди. Укладений сторонами договір не відповідає типовому договору оренди відповідного майна.

2.2.5 Значні обсяги кредиторської та дебіторської заборгованості та недостатньо ефективна претензійно-позовна робота призводять до втрат доходів та збільшення витрат Підприємства.

Дослідженням дебіторської заборгованості КП ШКЗ «Зірка» встановлено, що за період з 01.08.2014 по 31.12.2016 довгострокова дебіторська заборгованість відсутня, поточна дебіторська заборгованість має тенденцію до зростання. Так, за останні два роки дебіторська заборгованість зросла з 10894,0 тис. грн на кінець 2014 року до 11541,0 тис. грн - на кінець 2016 року.

Найбільшу питому вагу в структурі дебіторської заборгованості займає заборгованість за продукцію, товари, роботи, яка становила на кінець 2014 року 9394,0 тис. грн (86,2 % від загального обсягу). У 2015 році вона склала 9520,0 тис. грн (84,2 %) та на кінець 2016 року – 9914,0 тис. грн (85,9 відсотків).

Дослідженням достовірності, обґрунтованості та причин зростання дебіторської заборгованості встановлено, що основною причиною наявності заборгованості є невиконання умов договорів, в частині своєчасної оплати.

Станом на 31.12.2016 по бухгалтерському обліку Підприємства найбільші суми поточної дебіторської заборгованості значаться за:

- Міністерством оборони України - 9076,0 тис. грн за послуги з утилізації;
- ТОВ «СОГОС ШППІНГ Лтд» - 643,0 тис. грн за надання послуг з транспортно-експедиторського обслуговування;
- Державним науково-дослідним інститутом хімічних продуктів – 531,0 тис. грн за надані послуги та поставлені матеріали;
- Пороховим заводом м. Казань – 512,0 тис. грн за поставку полотна тощо.

Вибірковим дослідженням дебіторської заборгованості встановлено, що між КП ШКЗ «Зірка» (далі – Замовник), в особі в.о. директора Гордієнко Г.І., та ТОВ «СОГОС ШППІНГ Лтд» (далі – Експедитор), в особі директора Горенко О.В., укладено договір на транспортно-експедиційне обслуговування від 14.03.2014 № 5. Відповідно до умов договору, Експедитор приймає на себе зобов'язання по організації перевезень залізничним, морським, автомобільним транспортом, транспортно-експедиційного обслуговування та розпорядження зовнішньо-торгівельними вантажами, а також по виконанню інших робіт та надання послуг за згодою із Замовником.

За умовами укладеного договору, після виконання робіт, надання послуг сторони підписують акт виконаних робіт та надання послуг (п. 3.4).

Фактично, КП ШКЗ «Зірка» перерахувало на рахунок ТОВ «СОГОС ШППІНГ Лтд» кошти в сумі 643,2 тис. грн на умовах авансового платежу, що підтверджується платіжним дорученням від 02.04.2014 № 579. Проте, Експедитором не надано жодного документа, що підтверджує понесення витрат або здійснення робіт на вказану суму. Таким чином, по бухгалтерському обліку Підприємства обліковується дебіторська заборгованість за ТОВ «СОГОС ШППІНГ Лтд» в сумі 643,2 тис. гривень.

На адресу КП ШКЗ «Зірка» Експедитором надіслано претензію від 12.11.2014 № 2, в якій зазначено, що вантаж Підприємства був упакований в пошкоджені ящики, тому ТОВ «СОГОС ШППІНГ Лтд» понесені додаткові витрати на ремонт ящиків в сумі 234,1 тис. гривень.

Проте, КП ШКЗ «Зірка» в своїй відповіді на вказану претензію зазначило, що ящики, в яких був упакований вантаж, були нові та не пошкоджені. Умовами договору не передбачено здійснення ремонту ящиків, а, отже, в разі пошкодження ящиків, ТОВ «СОГОС ШППІНГ Лтд» зобов'язане було негайно повідомити про це Замовника. Проте, цього зроблено не було.

У зв'язку з вищезазначеним, Експедитор звертається до КП ШКЗ «Зірка» з вимогою виплати грошового зобов'язання за неналежне виконання вказаного договору з урахуванням штрафних санкцій в сумі 321,7 тис. грн, а саме: 234,1 тис. грн – несплачена сума коштів за понесені додаткові витрати на ремонт ящиків; 87,6 тис. грн – штрафні санкції.

Слід зазначити, що на момент закінчення аудиту, між ТОВ «СОГОС ШППІНГ Лтд» та КП ШКЗ «Зірка» акт виконаних робіт взагалі відсутній.

Підприємством на адресу ТОВ «СОГОС ШППІНГ Лтд» була направлена претензія від 23.08.2016 № 1283-юр, в якій зазначено, що у відповідності до ст. 629 Цивільного кодексу України договір є обов'язковим для виконання та відповідно до ст. 610 цього ж Кодексу порушенням зобов'язання є його невиконання або виконання з порушенням умов, визначених змістом зобов'язання. Позов до суду на момент закінчення аудиту з боку КП ШКЗ «Зірка» щодо розрахунків з ТОВ «СОГОС ШППІНГ Лтд» не подавався. [2]

Таким чином, перерахування КП ШКЗ «Зірка» попередньої оплати, в умовах тривалої збитковості Підприємства, стало причиною зростання дебіторської заборгованості за виданими авансами та призвело до неефективного використання коштів в сумі 643,2 тис. гривень.

В ході аудиту встановлено, що за даними бухгалтерського обліку КП ШКЗ «Зірка» станом на 31.12.2016 рахується дебіторська заборгованість за ФОП Скорина, яка виникла в 2011 році за договором від 12.10.2009 № 99 в сумі 31,0 тис. гривень.

При цьому, письмових доказів щодо проведення Підприємством претензійно-позовної роботи по стягненню з ФОП Скорина дебіторської заборгованості в сумі 31,0 тис. грн до аудиту не надано.

На запит аудиторської групи, начальник юридичного відділу Деркач О.С. пояснив, що «наказом від 20.09.2016 року № 383 (попередні накази від 18.10.2012 № 498, та від 17.02.2016 № 61) на підприємстві створено комісію з інвентаризації розрахунків (дебіторської та кредиторської заборгованості).

Протоколом від 30.12.2015 року вищевказана комісія встановила, що минув строк позовної давності по кредиторській заборгованості ФОП Скорина Є.В. в сумі 59 958,72 грн та прийняла рішення списати вказану кредиторську заборгованість. Дебіторська заборгованість ФОП Скорина Є.В. в сумі 30 673,01 грн неодноразово виносилась на розгляд комісії (протоколи від 30.12.2015 року та від 03.03.2016 року). Згідно п. 3.5.2 Порядку ведення договірної роботи на підприємстві, затвердженого наказом від 24.02.2012 № 63 передбачено, що у разі необхідності структурний підрозділ, до компетенції якого належить питання, що становить предмет договору, готує матеріали для пред'явлення претензій до сторони, якою було порушено умови договору та звертається до юридичного відділу для правової експертизи проекту претензії або для звернення до суду. Відповідно до п.5.4 Положення про договірну роботу на підприємстві, затвердженого наказом від 31.10.2012 № 512 у разі необхідності керівник структурного підрозділу, відповідального за виконанням договору, готує матеріали та надає їх до юридичного відділу для винесення на розгляд робочої інвентаризаційної комісії з інвентаризації рахунків, яка приймає рішення щодо вжиття необхідних заходів, направлених на виконання порушених прав та інтересів підприємства. Юридичному відділу матеріали для пред'явлення претензій та/або позовів не надавались. Окрім того, на підставі постанови про проведення обшуку ст. слідчого Шосткинської міжрайонної прокуратури від 22.12.2011 року, були вилучені оригінали первинних бухгалтерських документів, щодо взаємовідносин КП ШКЗ «Зірка» з ФОП Скорина Є.В. Статтею 33 ГПК України передбачено, що кожна сторона повинна довести ті обставини, на які вона посилається як на підставу своїх вимог і заперечень. Тобто для звернення до суду КП ШКЗ «Зірка» зобов'язано подати документи в обґрунтування своїх вимог. В зв'язку з вилученням документів КП ШКЗ «Зірка» не має можливості звернутися до суду.»

Аналогічну відповідь надано директором Підприємства Кошкарвою Н.С.

(Запити та пояснення Кошкарвої Н.С., Деркача О.С., в Додатках 17, 18, 19, 20 до звіту).

Відповідно до ст. 257 Цивільного кодексу України, загальна позовна давність встановлюється тривалістю у три роки. Станом на 31.12.2016 сплив строк позовної давності щодо стягнення дебіторської заборгованості з вищевказаних контрагентів. [2]

Таким чином, в недотримання ст.ст. 526, 625, 1166 Цивільного кодексу України, ст. 193 Господарського кодексу України КП ШКЗ «Зірка» внаслідок непроведення в межах строку позовної давності заходів щодо стягнення в судовому порядку дебіторської заборгованості, не забезпечено виконання контрагентами зобов'язань, втрачено боржника у зобов'язанні та, відповідно, активів на загальну суму 31,0 тис. гривень.[1, 2]

У результаті вищезазначеного КП ШКЗ «Зірка» нанесено матеріальної шкоди (збитків) на загальну суму 31,0 тис. гривень.

Також, в ході аудиту досліджено договір від 24.05.2016 № 97/2016-2, укладений між КП ШКЗ «Зірка» (Основний користувач), в особі директора Кошкарвої Н.С., та ТОВ «Шосткинське підприємство «Харківенергоремонт» (Субкористувач), в особі в.о. директора Афанасьєва О.Л. Умовами цього

договору передбачено, що Основний користувач надає право використовувати два будинки з меблями на базі відпочинку «Білі береги», що знаходиться на території Собіцької сільської ради Шосткинського району, з 06.06.2016 по 31.08.2016 (п.п. 1.1). Договір вважається укладеним і набирає чинності з моменту підписання та діє до 31.12.2016 року. Закінчення строку цього договору або його розірвання не звільняє сторони від відповідальності за його порушення, яке мало місце під час дії цього договору (п. 7). (Копія договору в Додатку 21 до звіту).

Довідково: Умовами п.п. 3.1. договору передбачено, що вартість використання двох будинків становить 16,0 тис. грн, з ПДВ, за 1 календарний місяць. Оплата вартості використання будинку здійснюється Субкористувачем на умовах 100 % передоплати (п.п. 3.3).

Всього за вищезазначеним Договором на підставі актів наданих послуг КП ШКЗ «Зірка» надано послуг ТОВ «Шосткинське підприємство «Харківенергоремонт» на загальну суму 48,0 тис. гривень.

Слід відмітити, що оплату за поставлену продукцію ТОВ «Шосткинське підприємство «Харківенергоремонт» не проведено. За даними бухгалтерського обліку КП ШКЗ «Зірка», станом на 31.12.2016 обліковується дебіторська заборгованість на суму 63,0 тис. грн, в тому числі по вищевказаному договору - на суму 48,0 тис. гривень.

Будь-яких письмових звернень на адресу ТОВ «Шосткинське підприємство «Харківенергоремонт» з боку КП ШКЗ «Зірка» до аудиту не надано.

Довідково: згідно ст. 526 та ст. 530 Цивільного кодексу України зобов'язання має виконуватися належним чином до умов укладеного договору і у встановлений строк. Підприємство виконало належним чином взяті на себе зобов'язання, передбачене даним договором.[2]

Відповідно до ст. 625 Цивільного кодексу України, боржник, який прострочив виконання грошового зобов'язання, повинен сплатити за час прострочення 3 % річних від простроченої суми та інфляційні нарахування за весь час прострочення. [2]

Крім того, п.п. 4.3. Договору передбачено, що за невчасну оплату вартості використання будинку Субкористувач сплачує Основному користувачу пеню в розмірі подвійної облікової ставки НБУ, що діяла в період прострочення від суми прострочення за кожен день прострочення.

При цьому, відповідно до статті 193 Господарського кодексу України, кожна сторона повинна вжити усіх заходів, необхідних для належного виконання нею зобов'язання, враховуючи інтереси другої сторони та забезпечення загальногосподарського інтересу.[1]

Таким чином, КП ШКЗ «Зірка» не забезпечено право на стягнення штрафних санкцій за несвоєчасне виконання контрагентом зобов'язань, передбачених договором, що призвело до недоотримання коштів на загальну суму 13,2 тис. грн (розрахунково).

(Розрахунок додаткових надходжень в Додатку 22 до звіту).

В ході проведення аудиту встановлено, що при наявності значних сум заборгованостей Підприємством нараховувався резерв сумнівних боргів відповідно до Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 08.10.1999 № 237, та наказу про облікову політику Підприємства, де

передбачено, що сума резерву формується, виходячи з платоспроможності окремих дебіторів.[37]

Дослідженням питання ефективності управління заборгованістю та формування резерву встановлено, що станом на 31.12.2016 в обліку КП ШКЗ «Зірка» відображений резерв сумнівних боргів в сумі 8191,0 тис. грн, до якого віднесено наступні суми дебіторської заборгованості: Дочірнє підприємство державної компанії «Укрспецекспорт» Державне підприємство «Зовнішньоторговельна фірма «ТАСКО – експорт» в сумі 8147,0 тис. грн (за постачання порохів та виробів), ПП «Промислове будівництво» (Дніпродзержинськ) – 44,0 тис. грн (за постачання матеріалів).

Проведеним аудитом встановлено, що протягом періоду, який досліджувався, по бухгалтерському обліку Підприємства обліковувалися довгострокові зобов'язання, а саме: станом на 01.01.2015 - в сумі 1170,0 тис. грн, станом на 01.01.2016 – 1131,0 тис. грн та станом на 31.12.2016 – 20112,0 тис. гривень.

Загальна сума поточних зобов'язань складала станом на 01.01.2015 123477,0 тис. грн, станом на 01.01.2016 — 157126,0 тис. грн, станом на 31.12.2016 — 170129,0 тис. гривень. Тобто, за два роки поточні зобов'язання збільшилися на 46652,0 тис. грн, тобто на 37,8 відсотків.

Значні обсяги зобов'язань є негативним фактором і свідчать про недостатність платоспроможності КП ШКЗ «Зірка». Основною причиною виникнення кредиторської заборгованості є тривала збиткова діяльність Підприємства, недостатня завантаженість замовленнями по спецпродукції.

Основну частку в структурі поточних зобов'язань станом на 01.01.2015 становила кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом – 31234,0 тис. грн (25,3 %). За два роки вона зросла до 53767,0 тис. грн (31,6 % в структурі зобов'язань).

Крім того, значну частку в структурі поточних зобов'язань займала поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування. Так, на початок 2015 року вона складала 29877,0 тис. грн, станом на 31.12.2015 кредиторська заборгованість зросла до 46231,0 тис. грн, станом на 31.12.2016 вона збільшилась на 13716,0 тис. грн та складала 59947,0 тис. гривень. Збільшення кредиторської заборгованості за розрахунками зі страхування відбулося у зв'язку зі значним зростанням заборгованості перед Пенсійним фондом по відшкодуванню пільгових пенсій. Джерел щодо погашення таких нарахувань Підприємство не має, тому дана заборгованість має тенденцію до збільшення, що є одним з головних проблемних питань в його діяльності.

Станом на 31.12.2016 по бухгалтерському обліку КП ШКЗ «Зірка» найбільші суми кредиторської заборгованості значаться за ДАХК «Артем» в сумі 23221,0 тис. грн (за надані послуги та фінансова допомога), ДК «Укроборонпром» - в сумі 18815,0 тис. грн (фінансова допомога), КП «ШКЗ «Імпульс» - в сумі 10576,0 тис. грн (фінансова допомога) тощо.

Дослідженням достовірності, обґрунтованості та причин зростання кредиторської заборгованості встановлено, що на підставі укладених договорів КП ШКЗ «Зірка» надавалася фінансова допомога на оплату праці на загальну суму 60935,0 тис. грн, в тому числі: ДАХК «Артем» в сумі 34900,0 тис. грн,

ДК «Укроборонпром» - 20415,0 тис. грн, КП «ШКЗ «Імпульс» - 4420,0 тис. грн, ДП «Укроборонсервіс» - 1200,0 тис. гривень.

(Інформація в Додатку 23 до звіту).

На час проведення аудиту по договорах, укладених між КП ШКЗ «Зірка» та ДК «Укроборонпром» і КП «ШКЗ «Імпульс», термін погашення позики вже закінчився.

Фактично, КП ШКЗ «Зірка» повернуто кошти в сумі 15121,6 тис. грн, а це лише 25 % від загальної суми фінансової допомоги.

Таким чином, недотримання умов договорів щодо своєчасного повернення фінансової допомоги є фактором ризику понесення Підприємством додаткових витрат у вигляді застосування до нього штрафних санкцій.

В ході аудиторського дослідження фактів придбання товарів, робіт і послуг у фізичних та юридичних осіб, визначених у додатках до рішення Ради національної безпеки і оборони України від 16 вересня 2016 року «Про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)», введеного в дію Указом Президента України від 17 жовтня 2016 року № 467, та рішення від 02 вересня 2015 року (зі змінами, унесеними рішеннями Ради національної безпеки і оборони України від 17 вересня 2015 року та від 20 травня 2016 року), введеного у дію Указом Президента України від 16 вересня 2015 року № 549, не встановлено. [34,35]

Перевіркою питання проведення Підприємством річних інвентаризацій розрахунків на предмет їх достовірності встановлено, що інвентаризації розрахунків з дебіторами та кредиторами КП ШКЗ «Зірка» за досліджуваний період проводились на кінець кожного року.

Підсумовуючи результати дослідження даного фактору ризику, слід зазначити:

- внаслідок непроведення Підприємством належної претензійно-позовної роботи щодо стягнення дебіторської заборгованості, по якій минули строки позовної давності, втрачено боржників в зобов'язаннях та завдано шкоди (збитків) Підприємству на загальну суму 31,0 тис. грн;

- КП ШКЗ «Зірка» не забезпечено право на стягнення штрафних санкцій за несвоєчасне виконання контрагентом зобов'язань, передбачених договором, що призвело до недоотримання коштів в сумі 13,2 тис. грн (розрахунково);

- перерахування КП ШКЗ «Зірка» попередньої оплати, в умовах тривалої збитковості Підприємства, стало причиною зростання дебіторської заборгованості за виданими авансами та призвело до неефективного використання коштів в сумі 643,2 тис. грн;

- недотримання умов договорів щодо своєчасного повернення фінансової допомоги є фактором ризику понесення Підприємством додаткових витрат у вигляді застосування до нього штрафних санкцій.

Таким чином, значні обсяги кредиторської та дебіторської заборгованості та недостатньо ефективна претензійно-позовна робота призводять до втрат доходів та збільшення витрат Підприємства.

2.2.6. Недоліки при управлінні витратами спричиняють їх необґрунтоване завищення, що негативно впливає на результати діяльності Підприємства.

Загальний обсяг витрат в 2015 році склав 94660,0 тис. грн, при передбачених фінансовим планом 155932,0 тис. грн, тобто, на 61272,0 тис. грн, або на 39,3 % менше. В 2016 році витрати становили 79932,0 тис. грн, при запланованих обсягах 156300,0 тис. грн, тобто, менше на 76368,0 тис. грн, або на 48,9 відсотків.

Собівартість реалізованої продукції в 2015 році становила 31962,0 тис. грн, при передбаченому фінансовим планом показнику 96645,0 тис. грн, тобто, на 64683,0 тис. грн, або на 66,9 %, менше. В 2016 році собівартість становила 31144,0 тис. грн, при плані 77751,0 тис. грн, тобто, на 46607,0 тис. грн, або на 60 %, менше.

Адміністративні витрати в 2015 році при плані 28292,0 тис. грн склали 30270,0 тис. грн, тобто, більше на 1978,0 тис. грн, або на 7,0 %; в 2016 році при плані 33537,0 тис. грн, адміністративні витрати склали 34760,0 тис. грн, тобто, на 1223,0 тис. грн, або на 3,6 %, більше.

Витрати на збут, порівняно з планом, були меншими: в 2015 році - на 6778,0 тис. грн, або на 24,5 %; в 2016 році – на 39130,0 тис. грн, або на 95,0 відсотків.

Аналіз витрат Підприємства засвідчив декілька фактів їх неефективного здійснення.

По-перше, на погіршення фінансового стану Підприємства мало вплив неефективне витрачання коштів у вигляді сплати різних штрафів, фінансових санкцій та пені, які обліковуються в інших операційних витратах. Розрахунки по нарахованих штрафних санкціях проводяться на субрахунку 948 «Визнані штрафи, пені, неустойки». Загальна сума нарахованих штрафних санкцій у періоді, який аналізувався, склала 10529,7 тис. грн, в тому числі: протягом серпня-грудня 2014 року – 539,7 тис. грн; в 2015 році – 3723,9 тис. грн; в 2016 році – 6266,1 тис. гривень.

Із загальної суми нарахованих штрафів, пені та неустойок, у дослідженому періоді Підприємством фактично сплачено 2067,4 тис. грн, в тому числі: протягом серпня-грудня 2014 року – 1,8 тис. грн; в 2015 році – 678,9 тис. грн; в 2016 році – 1386,7 тис. гривень.

Причинами сплати штрафних санкцій, зокрема, стали:

- несвоєчасна сплата податкових платежів призвела до сплати штрафних санкцій на суму 1912,5 тис. грн (серпень-грудень 2014 року – 0,2 тис. грн, 2015 рік – 525,6 тис. грн, 2016 рік – 1386,7 тис. грн);

- порушення термінів виконання договорів призвело до сплати штрафних санкцій на суму 154,9 тис. грн (серпень-грудень 2014 року – 1,6 тис. грн, 2015 рік – 153,3 тис. гривень).

Отже, відсутність фінансових можливостей Підприємства, а також порушення умов договорів призвело до неефективного витрачання коштів на оплату штрафних санкцій та пені за період з 01.08.2014 по 31.12.2016 в сумі 2067,4 тис. грн, а це, відповідно, вплинуло на збільшення витрат та на фінансовий результат Підприємства.

(Інформація про нараховані та сплачені штрафні санкції, пені та неустойки в Додатках 24, 25 до звіту).

По-друге, під час аудиту з'ясовано, що протягом періоду з серпня 2014 року по грудень 2016 року Військова частина 3022 у відповідності до

Переліку ядерних установок, ядерних матеріалів, радіоактивних відходів, інших джерел іонізуючого випромінювання державної власності, важливих державних об'єктів, що підлягають охороні Національною гвардією України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.11.2014 № 628, здійснює охорону КП ШКЗ «Зірка» та користується його окремими нежитловими приміщеннями та основними засобами. [27]

При цьому, Підприємством за період з серпня 2014 року по грудень 2016 року понесені витрати на утримання військової частини на загальну суму 4421,0 тис. грн (серпень-грудень 2014 року – 525,0 тис. грн, 2015 рік – 1649,0 тис. грн, 2016 рік – 2247,0 тис. грн), а саме:

- електроенергія – 2447,0 тис. грн (серпень-грудень 2014 року – 268,0 тис. грн, 2015 рік – 822,0 тис. грн, 2016 рік – 1357,0 тис. грн);
- газопостачання та водопостачання – 912,0 тис. грн (серпень-грудень 2014 року – 46,0 тис. грн, 2015 рік – 391,0 тис. грн, 2016 рік – 475,0 тис. грн);
- проведення ремонтів – 451,0 тис. грн (серпень-грудень 2014 року – 91,0 тис. грн, 2015 рік – 230,0 тис. грн, 2016 рік – 130,0 тис. грн);
- знос основних засобів – 440,0 тис. грн (серпень-грудень 2014 року – 75,0 тис. грн, 2015 рік – 184,0 тис. грн, 2016 рік – 181,0 тис. грн);
- матеріали – 140,0 тис. грн (серпень-грудень 2014 року – 41,0 тис. грн, 2015 рік – 10,0 тис. грн, 2016 рік – 89,0 тис. грн);
- телефон та пожежна сигналізація – 31,0 тис. грн (серпень-грудень 2014 року – 4,0 тис. грн, 2015 рік – 12,0 тис. грн, 2016 рік – 15,0 тис. гривень).

(Інформація в Додатку 26 до звіту).

Слід зазначити, що відповідно до ч.3 ст.23 Закону України «Про Національну гвардію України» від 13.03.2014 № 876-VII будівництво або надання приміщень для розміщення та функціонування військових частин і підрозділів з охорони важливих державних об'єктів та спеціальних вантажів, а також утримання приміщень здійснюється за встановленими законодавством нормами за рахунок центральних органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій, яким належать об'єкти, що охороняються Національною гвардією України. [11]

Проведеним аудитом встановлено, що Підприємство неодноразово зверталось до Державного концерну «Укроборонпром» з пропозицією щодо передачі окремого державного майна, яке використовує Військова частина 3022, до сфери управління Міністерства внутрішніх справ України, проте, станом на момент завершення аудиту дане питання залишається невирішеним.

Щорічні витрати на утримання військової частини не сприяють покращенню результатів фінансово-господарської діяльності Підприємства. У разі передачі КП ШКЗ «Зірка» окремих приміщень, де розміщується військова частина, до сфери управління Міністерства внутрішніх справ України, воно отримає додаткові резерви у вигляді вивільнених у такий спосіб коштів в загальній сумі 4421,0 тис. гривень.

По-третє, не найкращим чином на фінансовий стан Підприємства вплинули проведені протягом серпня 2014 року – грудня 2016 року витрати на навчання працівників.

Так, протягом серпня – грудня 2014 року навчалися 6 співробітників Підприємства, за навчання яких КП ШКЗ «Зірка» фактично витрачено кошти в сумі 14,8 тис. грн; в 2015 році - навчалися 6 працівників, витрати за навчання яких склали 27,6 тис. грн; в 2016 році – 7 працівників, витрати за навчання становили 38,2 тис. гривень.

(Інформація в Додатку 27 до звіту).

Таким чином, витрати за навчання працівників в загальній сумі 80,6 тис. грн збільшили збитки Підприємства.

По-четверте, під час аудиту встановлено, що по бухгалтерському обліку КП ШКЗ «Зірка» станом на 31.12.2016 на позабалансовому рахунку 023 «Матеріальні цінності на відповідальному зберіганні» обліковуються матеріальні цінності мобілізаційного резерву.

Договором відповідального зберігання матеріальних цінностей мобілізаційного резерву від 10.07.2009 № 5/4, укладеним між Державним комітетом з державного матеріального резерву (далі – Комітет, наразі – Державне агентство резерву України) та Підприємством, передбачено зберігання матеріальних цінностей мобілізаційного резерву.

Пунктом 3.1 договору передбачено відшкодувати КП ШКЗ «Зірка» витрати на зберігання цінностей у межах бюджетних асигнувань, передбачених на ці цілі. Відшкодування витрат податку на додану вартість із зберігання цінностей здійснюється пропорційними частками за узгодженням між Комітетом і КП ШКЗ «Зірка» згідно з поданими документами (узгодженого з Комітетом кошторису витрат, затверджених Комітетом акту виконаних робіт по зберіганню матеріальних цінностей мобілізаційного резерву та наданими до нього копіями документів, що підтверджують фактичні витрати, акту звірки заборгованості згідно з даним договором, податкової накладної на момент сплати).

Довідково: відповідно до п. 5 ст. 11 Закону України «Про державний матеріальний резерв» від 24.01.1997 № 51/97-ВР (із змінами), відшкодування витрат підприємствам, установам і організаціям, що виконують відповідальне зберігання, оплата тарифу за перевезення вантажів, спеціальної тари, упаковки, послуг постачальницько-збутових організацій за поставку і реалізацію матеріальних цінностей державного резерву провадиться у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Порядок відшкодування підприємствам, установам та організаціям витрат, пов'язаних з відповідальним зберіганню матеріальних цінностей державного резерву, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 12.04.2002 № 532. [12,28]

Аудитом встановлено, що згідно затверджених кошторисів, витрати на зберігання матеріальних цінностей державного (мобілізаційного резерву) на 2014 рік склали 25,5 тис. грн, на 2016 рік – 9,9 тис. гривень. Кошторису на 2015 рік до аудиту не надано. Розрахунково, вартість зберігання за 2015 рік склала 9,9 тис. гривень.

При цьому, станом на 01.08.2014, 01.01.2015, 01.01.2016 та 31.12.2016 заборгованість по розрахункам з Комітетом за зберігання мобілізаційного резерву по бухгалтерському обліку Підприємства не значилася.

З приводу вищевикладеного, начальнику другого відділу Підприємства Акуліній С.І. надано запит. В поясненні вона зазначила, що зберігання матеріальних цінностей мобілізаційного резерву на Підприємстві здійснюється згідно договору від 10.07.2009 № 5/4, яким передбачено відшкодування витрат на зберігання цінностей зберігачу у межах бюджетних асигнувань, передбачених

на ці цілі. До Державного агентства резерву України надавались кошториси витрат, акти виконаних робіт по зберіганню матеріальних цінностей мобрезерву за вказаний період. До цього часу жоден з актів виконаних робіт по зберіганню цінностей мобрезерву не був підписаний і повернутий на Підприємство. Робота з Державним агентством резерву України проводилась в телефонному режимі і засобами електронної пошти.

(Запит та пояснення Акуліної С.І. в Додатках 28, 29 до звіту).

Слід зазначити, що Підприємством до Держагентства резерву України не надсилалися листи-нагадування та претензії щодо виконання умов договору від 10.07.2009 № 5/4, чим недотримано ч. 2 ст. 193 Господарського кодексу України від 16.01.2013 № 436-IV, умови п. 4.2. цього договору та ч. 1 ст. 526, ч. 1 ст. 629 Цивільного кодексу України від 16.01.2003 № 435-IV. [1,2]

Отже, невідшкодування Держагентством резерву України витрат Підприємства, понесених на зберігання цінностей мобрезерву, призводить до недоотримання доходів у сумі 45,3 тис. гривень. У разі підписання Держагентством резерву України актів виконаних робіт за 2014, 2016 роки та узгодження кошторису на 2015 рік, з одночасним затвердженням акту виконаних робіт, Підприємство за вказаний період може отримати вищевказану суму.

По-п'яте, КП ШКЗ «Зірка» за рахунок власних коштів утримує об'єкти соціальної інфраструктури: медико-санітарну частину, готель «Десна», базу відпочинку «Білі береги».

Утримання соціальної сфери призвело до збільшення збитковості Підприємства: у 2014 році - на 1032,0 тис. грн, у 2015 році - на 1262,4 тис. грн, у 2016 році - на 1594,0 тис. гривень.

(Фінансові результати роботи об'єктів соціальної сфери в Додатку 30 до звіту).

Найбільш збитковим закладом є медико-санітарна частина Підприємства, яка розташована в окремій 4-х поверховій будівлі (1977,8 кв. м), але на час дослідження займає лише 1-й та 2-й поверхи.

Зокрема, на утримання медико-санітарної частини у 2014-2016 роках здійснено витрат в сумі 696,0 тис грн; 959,0 тис. грн; 942,0 тис. грн, відповідно по роках, та отримано збитку – 678,0 тис. грн; 931,0 тис. грн; 892,0 тис. грн, відповідно. У 2014 році медсанчастина отримала доходів в сумі 18,0 тис. грн, у 2015 році – 28,0 тис. грн, у 2016 році - 50,0 тис. гривень.

Основна стаття витрат (більше 70 %) – це заробітна плата з нарахуваннями (495,0 тис. грн, 692,5 тис. грн, 704,0 тис. грн, відповідно по періодах). Штатним розписом станом на 31.12.2016 по медсанчастині затверджено 14 посад (3,5 посади лікарів, 10,5 посади середнього медперсоналу). Лікарями медсанчастини проводяться професійні медичні огляди працівників та пенсіонерів Підприємства. Медико-санітарна частина в своєму використанні має медичне обладнання, оснащені фізкабінети для прийняття різного виду процедур. Також, лікарі медсанчастини надають послуги з огляду апаратом УЗД, офтальмологічні огляди, стоматологічні послуги та інше, але це не дозволяє окупити витрати Підприємства на утримання медико-санітарної частини.

Як зазначено вище у факторі ризику 2.2.4, окремими штатними лікарями, окрім виконання посадових обов'язків за основним місцем роботи, у неробочий час в приміщеннях і на обладнанні медсанчастини здійснюється приватна діяльність.

Отже, з метою покращення фінансового стану медико-санітарної частини, керівництву Підприємства необхідно проаналізувати надання платних медичних послуг лікарями в робочий час, переглянути перелік надання платних медичних послуг, а фахівцям медсанчастини - працювати над залученням пацієнтів з метою отримання додаткових надходжень на Підприємство.

Також, керівництву Підприємства доцільно знайти можливі шляхи більш ефективного використання наявних кімнат 3-го та 4-го поверхів в будівлі медсанчастини.

В ході аудиторського дослідження встановлено, що Підприємство у відповідності до одного із видів діяльності, передбаченого Статутом, надає послугу з тимчасового розміщення проживаючих у власному готелі «Десна».

На утримання готелю «Десна» Підприємством понесено витрат у 2014 році 415,0 тис. грн, у 2015 році – 366,4 тис. грн, у 2016 році – 327,0 тис. гривень. Доходи готелю з кожним роком зменшуються: з 65,0 тис. грн у 2014 році до 45,0 тис. грн - у 2016 році. При цьому, збитки готелю у 2014 році склали 355,0 тис. грн, у 2015 році -310,4 тис. грн, у 2016 році - 282,0 тис. гривень.

(Фінансові результати роботи об'єктів соціальної сфери в Додатку 30 до звіту).

Слід зазначити, що готель у досліджуваному періоді працював не на повну потужність. Загальна площа двоповерхової будівлі готелю становить 709,6 кв. м, але Підприємством для надання готельних послуг використовується лише третя частина будівлі (7 номерів), які займають площу 201,1 кв. м.

Завантаженість готелю проживаючими, в середньому, становить 20 %, що не сприяє веденню беззбиткової діяльності.

Отже, Підприємству необхідно знаходити шляхи додаткових надходжень через завантаженість готелю, перегляд тарифів на проживання або надання його в оренду.

Одним із структурних підрозділів об'єктів соціальної інфраструктури є база відпочинку «Білі береги», яка, в першу чергу, забезпечує відпочинок та оздоровлення працівників КП ШКЗ «Зірка». База відпочинку розрахована на 192 ліжко-місця. На її території знаходиться 20 будинків для відпочинку.

База відпочинку здійснює діяльність з червня по вересень місяць. Тривалість сезону відпочинку - 66-76 днів. Вартість путівки становила у 2014 році 80,0 грн, у 2015 році – 90,0 грн, у 2016 році – 96,0 грн, з ПДВ, на добу. Одночасно, при відкритті бази здійснюється реалізація талонів на 3-х разове харчування, вартість якого становила, відповідно по роках, 50,0 грн, 72,0 грн, 80,0 грн за добу. Влітку 2014 року на базі відпочивало 2728 осіб, в літні місяці 2015 року – 1683 особи, в літні місяці 2016 року – 2256 осіб. При цьому слід зазначити, що база має в наявності будиночки, в яких може відпочивати людей у два рази більше.

Якщо Підприємство від роботи бази відпочинку у 2015 році отримало збитки в сумі 21,0 тис. грн, то у 2016 році їх сума збільшилася до

420,0 тис. гривень. Основними статтями витрат були: заробітна плата на цілорічну охорону та на літні місяці обслуговуючого персоналу, оплата енергоносіїв. У 2014 році сума витрат на утримання бази становила 144,0 тис. грн, в 2015 році – 171,0 тис. грн, у 2016 році – 569,0 тис. гривень. Різке збільшення витрат у 2016 році відбулося за рахунок збільшення витрат на оплату праці, оплату енергоносіїв та на проведення ремонтних робіт.

При цьому, обсяг отриманого доходу щорічно становив близько 150,0 тис. грн, що свідчить про низький рівень завантаженості бази відпочинку.

З вищевикладеного слідує, що реалізація путівок вартістю 96,0 грн на добу не забезпечує покриття витрат на утримання бази відпочинку та потребує перегляду затвердженого тарифу для різних категорій відпочиваючих.

Таким чином, з метою одержання додаткових фінансових надходжень та забезпечення беззбиткової діяльності бази відпочинку, Підприємству необхідно проводити більш активну рекламну роботу її послуг, направлену на завантаження відпочиваючими, переглянути тарифи на відпочинок різних категорій (працівникам та стороннім особам Підприємства).

По-шосте, в постійному користуванні КП ШКЗ «Зірка», згідно державного акта від 06.09.2002 І-СМ № 000218, знаходяться земельні ділянки загальною площею 745,54 га, на яких розташовані виробничі будівлі, споруди та інше. Земельні ділянки належить до земель державної власності.

Згідно податкової декларації розмір плати за землю КП ШКЗ «Зірка» за досліджений період склав 15358,8 тис. грн (серпень-грудень 2014 року - 1839,4 тис. грн, 2015 рік – 5556,6 тис. грн, 2016 рік – 7962,8 тис. гривень). До того ж, станом на 01.08.2014 обліковувалася заборгованість по платі за землю в сумі 8385,5 тис. грн, у тому числі пеня та штрафні санкції – 14,0 тис. гривень.

(Довідка про нарахування та сплату земельного податку в Додатку 31 до звіту)

На законодавчому рівні згідно Податкового кодексу України відсутня пільга щодо звільнення казенного підприємства від сплати земельного податку. [3]

Згідно законодавчих норм, які регулюють безпеку виробництва та зберігання виробів спецхімії, у відповідності до «Правил улаштування підприємств по виготовленню порохів, ракетного твердого палива, вибухових речовин, піротехнічних речовин та сполук, засобів ініціювання та виробів військової техніки на їх основі», затверджених наказом Міністерства машинобудування СРСР від 28.03.89 № 109, розміщення цехів по виробництву вибухових речовин, боєприпасів та виробів спецхімії, приміщень для зберігання сировини, складів готової продукції, полігону, на якому проводяться випробування, повинні розміщуватися на значних відстанях не лише від житлової зони та об'єктів соціальної сфери, а й одне від одного. [43]

Підприємство змушене нараховувати податок за сотні гектарів землі, оскільки, об'єктом оподаткування земельним податком, згідно діючого законодавства, є земельна ділянка, яка перебуває у власності (користуванні) Підприємства, і розмір податку не залежить від результату його фінансово-господарської діяльності, що є обтяжуючим фактором при низькому завантаженні замовленнями. Це є однією із проблем діяльності Підприємства.

Через нестабільний характер виробничої діяльності, відсутність джерел виплат, станом 31.12.2016 заборгованість зі сплати податку на землю становить 23729,4 тис. грн, яка тягне за собою зростання штрафних санкцій та пені та, відповідно, збільшення витрат Підприємства. Заборгованість по сплаті нарахованих пені та штрафів по платі за землю станом на 31.12.2016 складає 345,3 тис. гривень.

(Довідка про нарахування та сплату земельного податку в Додатку 31 до звіту)

Для виходу зі складного фінансового стану, враховуючи специфіку та безпеку виробництва, КП ШКЗ «Зірка» необхідна підтримка держави, в частині отримання пільги зі сплати податку на землю. Це, в свою чергу, потребує внесення змін до статті 282 Податкового кодексу України від 02.12.2010 № 2755-VI.

До того ж, невирішеним залишається питання по двох земельних ділянках (свиноферма площею 2,6533 га, механо-збірний цех - 3,6125 га), які були вилучені згідно рішень сесії Шосткинської міської ради від 02.07.2010 та від 15.11.2011, але за результатами прокурорської перевірки, згідно рішень Господарського суду Сумської області від 13.01.2014 (справа № 920/2013/13) та від 27.01.2014 (справа № 920/2014/13) про визнання недійсними вищеназваних рішень сесій через порушення процедури, повернуті Підприємству. Хоча, нерухоме майно, яке знаходилося на даній ділянці і належить Підприємству, відсутнє.

Крім того, виходячи з публічної кадастрової карти, у земельних ділянок є інші власники, які також здійснюють плату за землю. Щоб повторно зареєструвати вказані ділянки, Підприємству потрібно виготовити технічну документацію із землеустрою. При проведенні підготовчої роботи перед її виготовленням з'ясувалося, що на земельній ділянці механо-збірного цеху розташована інша земельна ділянка площею 5,0 га і має кадастровий номер та іншого власника. Нерухоме майно, яке знаходиться на цій ділянці в бухгалтерському обліку Підприємства не обліковується. Окрім того, за даними Держгеокадастру у Шосткинському районі Сумської області, за Підприємством рахується земельна ділянка площею 739,2697 га, тобто, без врахування вищезазначених земельних ділянок.

Таким чином, зазначені земельні ділянки юридично не повернуті Підприємству. А податок на землю протягом досліджуваного періоду нараховано в сумі 104,7 тис. грн (2015 рік - 43,0 тис. грн, 2016 рік - 61,7 тис. гривень). Враховуючи заборгованість Підприємства по платі за землю, утримання вказаних ділянок негативно впливає на фінансовий стан Підприємства.

На час проведення аудиту питання стосовно обліку вказаних земельних ділянок не вирішено. У грудні 2016 року Підприємством направлено лист до ДК «Укроборонпром» з проханням розглянути можливість припинення права постійного користування вказаними земельними ділянками.

Підсумовуючи результати дослідженого фактору ризику встановлено, що управлінські рішення є не досить ефективними. А саме:

Відсутність фінансових можливостей Підприємства, а також порушення його посадовими особами умов договорів призводить до неефективного

витрачання коштів на оплату штрафних санкцій та пені за період з 01.08.2014 по 31.12.2016 в сумі 2067,4 тис. грн, а це, відповідно, вплинуло на збільшення витрат та на фінансовий результат Підприємства.

Витрати на навчання працівників КП ШКЗ «Зірка» в загальній сумі 80,6 тис. грн збільшили збитки Підприємства.

Підприємство отримує додаткові резерви у випадку передачі окремих приміщень, де розміщується Військова частина 3022, до сфери управління Міністерства внутрішніх справ України у вигляді вивільнених у такий спосіб коштів в загальній сумі 4421,0 тис. гривень.

Невідшкодування Держагентством резерву України витрат Підприємства, понесених на зберігання цінностей мобрезерву, призводить до недоотримання доходів у сумі 45,3 тис. гривень. У разі підписання Держагентством резерву України актів виконаних робіт за 2014, 2016 роки та узгодження кошторису на 2015 рік, з одночасним затвердженням акту виконаних робіт, Підприємство за вказаний період може отримати вищевказану суму.

Аналіз функціонування трьох об'єктів соціальної сфери (медсанчастини, готелю та бази відпочинку) засвідчив про щорічне зростання їх збитковості. При цьому, Підприємством проводиться недостатньо заходів щодо покращення їх фінансово-господарського становища.

Через нестабільний характер виробничої діяльності Підприємства, відсутність джерел виплат, станом 31.12.2016 заборгованість зі сплати податку на землю становить 23729,4 тис. грн, яка тягне за собою зростання штрафних санкцій та пені та, відповідно, збільшення витрат Підприємства. Заборгованість по сплаті нарахованих пені та штрафів по платі за землю станом на 31.12.2016 складає 345,3 тис. гривень. Такий стан Підприємства потребує підтримки держави в частині надання пільг по сплаті податку на землю.

Вирішення Підприємством питання щодо припинення права постійного користування двома земельними ділянками загальної площею 6,2658 га надасть можливість зменшити щорічні витрати на суму більш ніж 60,0 тис. грн в рік.

2.3. Оцінка організації системи та стану внутрішнього контролю Підприємства.

В ході аудиторського дослідження встановлено, що за період з 01.08.2014 по 31.12.2016 керівництвом Підприємства недостатньо здійснювався комплекс заходів з метою запобігання окремих негативних наслідків, які виникли в результаті його діяльності, про що свідчить інформація, викладена у попередніх розділах звіту.

Відповідно до Статуту Казенного підприємства Шосткинський казенний завод «Зірка» (нова редакція, зі змінами) (далі – Статут), затвердженого наказом Державного концерну «Укроборонпром» від 17.02.2012 № 58, поточне (оперативне) управління Підприємством здійснює керівник (директор). У разі призначення директора Підприємства на посаду, між ним та Концерном укладається контракт. [44]

Протягом періоду, який підлягав аудиту, директором Підприємства були призначені: з 01.08.2014 по 13.10.2014 до укладення контракту з керівником виконання обов'язків було покладено з 22.04.2014 по 13.10.2014 (накази ДК «Укроборонпром» від 22.04.2014 № 114-к та від 09.10.2014 № 309-к) на

Садового Володимира Івановича, заступника директора з режиму та кадрів – начальника РСО; з 13.10.2014 по 12.10.2015 – Кошкарова Надія Семенівна відповідно до контракту від 09.10.2014 № 83к/14 (на термін з 13.10.2014 по 12.10.2015); з 13.10.2015 по 28.02.2016 до укладення контракту з керівником виконання обов'язків було покладено (наказ ДК «Укроборонпром» від 07.10.2015 № 278-к) на Садового Володимира Івановича, заступника директора з режиму та кадрів – начальника РСВ; з 29.02.2016 - Кошкарова Надія Семенівна відповідно до контракту від 26.02.2016 № 13к/16 (зі змінами) (на термін з 29.02.2016 по 28.02.2019).

За контрактом керівник зобов'язаний безпосередньо і через адміністрацію здійснювати поточне управління (керівництво) Підприємством, забезпечувати його високоприбуткову діяльність, ефективне використання та збереження закріпленого за ним державного майна.

Відповідно до Статуту керівник самостійно вирішує питання діяльності Підприємства, за винятком тих, що віднесені до компетенції Концерну. Керівник самостійно визначає структуру управління і встановлює штати з урахуванням умов і фонду оплати праці Підприємства, за погодженням з Концерном призначає та звільняє своїх заступників і головного бухгалтера.

Аудитом встановлено, що організаційна структура КП ШКЗ «Зірка» затверджена директором Підприємства Кошкаровою Н.С. 30.05.2016 та погоджена Генеральним директором ДК «Укроборонпром» Романовим Р.А. 21.06.2016 року.

Відповідно до організаційної структури безпосередньо керівнику підпорядковуються заступник директора з комерційних питань, заступник директора з режиму та кадрів – начальник режимно-секретного органу, заступник директора з охорони праці, заступник директора з безпеки, заступник директора з економіки та фінансів, головний інженер, головний бухгалтер, помічник директора та інші.

Згідно вимог Наказу № 1213, наказ «Про облікову політику підприємства» від 25.12.2013 № 517 (зі змінами) підписаний директором КП ШКЗ «Зірка» та погоджений з ДК «Укроборонпром».[40].

На виконання вимог п. 5.1 Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88, на Підприємстві наказом від 25.12.2013 № 517 затверджено графік документообігу.[36]

Слід зазначити, що колективний договір КП ШКЗ «Зірка» на 2015-2017 роки прийнятий на конференції трудового колективу 17.06.2015 (протокол № 1) та зареєстрований управлінням праці та соціального захисту населення Шосткинської міської міської ради (реєстровий № 35 від 11.08.2015).

Аудитом встановлено, що штатний розпис робітників Підприємства, який введений в дію з 01.06.2016, затверджено директором Кошкаровою Н.С. 30.05.2016 та погоджено Генеральним директором ДК «Укроборонпром» Романовим Р.А. 21.06.2016 року. Штатний розпис керівників, професіоналів, фахівців та службовців Підприємства, який введений в дію з 01.06.2016, затверджено директором Кошкаровою Н.С. 30.05.2016 та погоджено Генеральним директором ДК «Укроборонпром» Романовим Р.А. 21.06.2016 із пропозиціями і зауваженнями, викладеними в листах ДК «Укроборонпром» від

29.04.2016 № UOP-6.2-4393 та від 21.06.2016 № UOP-6.2-6111. Зауваження, зокрема, стосувалися питання приведення штатного розпису у відповідність до Національного класифікатора України ДК 003:2010 «Класифікатор професій». Станом на момент проведення аудиторського дослідження зауваження враховано не повній мірі.

Аудиторським дослідженням встановлено, що штатним розписом керівників, професіоналів, фахівців та службовців Підприємства передбачено, зокрема, такий підрозділ як «Відділ головної бухгалтерії» у кількості 21,25 одиниць, в т.ч. головний бухгалтер, до складу якого входять Бюро з обліку витрат на виробництво, Бюро з обліку зарплати, Розрахункове бюро відділу головної бухгалтерії, Бюро з обліку товарно-матеріальних цінностей, Бюро з обліку розрахунків з організаціями. Відділ головної бухгалтерії функціонує на підставі Положення, затвердженого в.о. директора заводу Гордієнко Г.І. 27.12.2013 року. [45]

На всіх працівників відділу головної бухгалтерії розроблено та затверджено посадові інструкції, з якими вони ознайомлені під особистий підпис.[46]

Встановлено, що протягом досліджуваного періоду працівники бухгалтерії не проходили підвищення кваліфікації у зв'язку з недостатністю коштів.

Також, на Підприємстві проводиться робота щодо забезпечення періодичними виданнями. Так, на 2016, 2017 роки було підписано дві газети: «Все про бухгалтерський облік» та «Праця і зарплата».

Рівень комп'ютеризації бухгалтерського обліку достатній. Програми бухгалтерського обліку розроблено спеціалістами відділу обслуговування інформаційних систем. Вказані програми функціонують окремо по кожному участку роботи бухгалтерії, що не сприяє її покращенню.

У ході проведення аудиту встановлено, що на Підприємстві відсутній окремий підрозділ внутрішнього фінансового контролю (аудиту). При цьому, слід зазначити, що п. 3.9 Положення про відділ головної бухгалтерії передбачено, що однією із функцій відділу є розробка і здійснення заходів щодо зміцнення фінансової дисципліни. Документів, які б підтверджували роботу відділу в даному напрямку, до аудиту не надано. [45]

Отже, ряд виявлених недоліків і порушень в діяльності Підприємства, які висвітлені по тексту аудиторського звіту, свідчать про недостатність заходів, здійснюваних керівництвом щодо налагодження надійної системи внутрішнього контролю.

Таким чином, аудиторська група дійшла висновку, що система внутрішнього контролю Підприємства заслуговує на умовно позитивну оцінку, так як вона є недостатньою для попередження всіх суттєвих порушень і недоліків у діяльності об'єкта аудиту.

III. Висновки.

Результати державного фінансового аудиту діяльності КП ШКЗ «Зірка» за період з 01.08.2014 по 31.12.2016 засвідчили, що Підприємством не досягнуто мети виконання Статутних завдань, результатом чого є отримання

збитків: за 2014 рік - в сумі 36227,0 тис. грн, за 2015 рік – 37258,0 тис. грн, за 2016 рік – 31389,0 тис. гривень.

Загальна оцінка ефективності управління Підприємства за фінансовими коефіцієнтами за 2015-2016 роки має низький рівень. При цьому, за результатами проведеного аналізу фінансово-господарської діяльності КП ШКЗ «Зірка» за сукупністю коефіцієнтів, що характеризують прибутковість активів, майновий стан, платоспроможність та ліквідність, встановлено, що протягом досліджуваного періоду мало місце погіршення значень коефіцієнтів.

За наслідками аудиту встановлено ряд чинників, як зовнішнього так і внутрішнього характеру, що мали негативний вплив на фінансовий результат роботи Підприємства.

Зовнішні фактори ризику:

Сплата Підприємством пільгових пенсій за списками № № 1, 2 та наукових пенсій в загальній сумі 50723,6 тис. грн (сплачено – 126,8 тис. грн, кредиторська заборгованість станом на 31.12.2016 – 50596,8 тис. грн) та неповне відшкодування середнього заробітку працівникам, призваним на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, в загальній сумі 115,1 тис. грн не сприяє покращенню результатів фінансово-господарської діяльності КП ШКЗ «Зірка».

У разі внесення до законодавчих актів України змін щодо порядку відшкодування виплат пільгових та наукових пенсій та порядку виплати компенсації працівникам, призваним на військову службу за призовом під час мобілізації, в частині проведення їх виплат не за рахунок Підприємства, КП ШКЗ «Зірка» отримає додаткові резерви у вигляді вивільнених в такий спосіб коштів в загальній сумі 50838,7 тис. гривень.

Відсутність державного замовлення на продукцію військового призначення та подвійного використання не створює умов для розширення фінансово-господарської діяльності та отримання доходів Підприємства. Тобто, в разі використання повної завантаженості власних виробничих потужностей по виробництву вказаної продукції, Підприємство мало би резерви для підвищення ефективності та покращення фінансових і виробничих результатів, розрахунково, близько 429874,5 тис. гривень.

Виходячи з того, що в період дослідження загальний обсяг реалізованої продукції для іноземних замовників становив 109766,6 тис. грн, Підприємством фактично понесені витрати на відшкодування комісійної винагороди та витрат комісіонера в загальній сумі 35313,89 тис. грн, що становить 32,2 % від обсягу реалізованої продукції іноземним замовникам.

Таким чином, у разі внесення змін до діючого законодавства України, в частині включення КП ШКЗ «Зірка» до переліку підприємств, яким надано повноваження на здійснення експорту та імпорту товарів військового призначення, Підприємство не витратить кошти на сплату комісійної винагороди зовнішньоторговим фірмам-посередникам та отримає додаткові резерви у вигляді вивільнених в такий спосіб коштів в загальній сумі 35313,89 тис. грн, розрахунково.

Внутрішні фактори ризику:

Підприємством недостатньо ефективно здійснюється використання основних засобів. Зокрема:

- технічний стан основних засобів КП ШКЗ «Зірка» потребує капітального ремонту, модернізації та оновлення;

- проведення відповідної роботи щодо реалізації, надання в оренду та списання основних засобів, виробничих запасів, які тривалий час не використовуються і їх використання не планується, дали б можливість отримати джерела додаткових фінансових надходжень для ведення господарської діяльності Підприємства;

- прискорення роботи щодо вирішення питання по списанню об'єкту незавершеного будівництва «Клуб на 300 місць» з подальшим оприбуткуванням в бухгалтерському обліку будівельних матеріалів надасть можливість додатково отримати доходу, розрахунково, в сумі 20,5 тис. грн, що є резервом можливих надходжень;

- невіршеним залишається питання доцільності подальшого утримання об'єкту незавершеного будівництва «Водолікарня профілакторію», який довготривалий час знаходиться в стадії недобудови і під впливом різноманітних факторів (зовнішніх, внутрішніх, природних) поступово втрачає свої технічно-експлуатаційні властивості;

- Підприємством на недостатньому рівні проводиться контроль за виконанням умов укладених договорів оренди нерухомого майна, в частині нарахування та сплати 30 % орендної плати до Державного бюджету України, частково відсутні акти звіряння розрахунків з окремими орендарями .

- при укладанні договорів з фізичними особами - підприємцями на користування приміщеннями та обладнанням медсанчастини Підприємством не дотримано Статуту та вимог ст. 10 Закону України «Про оренду державного та комунального майна» від 10.04.1992 № 2269-ХІІ, щодо істотних умов договору оренди. Укладений сторонами договір не відповідає типовому договору оренди відповідного майна. [10]

Значні обсяги кредиторської та дебіторської заборгованості та недостатньо ефективна претензійно-позовна робота призводять до втрат доходів та збільшення витрат Підприємства, а саме:

- внаслідок непроведення Підприємством належної претензійно-позовної роботи щодо стягнення дебіторської заборгованості, по якій минули строки позовної давності, втрачено боржників в зобов'язаннях та завдано шкоди (збитків) Підприємству на загальну суму 31,0 тис. гривень;

- КП ШКЗ «Зірка» не забезпечено право на стягнення штрафних санкцій за несвоєчасне виконання контрагентом зобов'язань, передбачених договором, що призвело до недоотримання коштів в сумі 13,2 тис. грн (розрахунково);

- перерахування КП ШКЗ «Зірка» попередньої оплати, в умовах тривалої збитковості Підприємства, стало причиною зростання дебіторської заборгованості за виданими авансами та призвело до неефективного використання коштів в сумі 643,2 тис. гривень;

- недотримання умов договорів щодо своєчасного повернення фінансової допомоги є фактором ризику понесення Підприємством додаткових витрат у вигляді застосування до нього штрафних санкцій.

Управлінські рішення є не досить ефективними та, в деяких випадках, сприяють відволіканню грошових коштів з обороту Підприємства.

Відсутність фінансових можливостей Підприємства, а також порушення його посадовими особами умов договорів, призводить до неефективного витрачання коштів на оплату штрафних санкцій та пені за період з 01.08.2014 по 31.12.2016 в сумі 2067,4 тис. грн, а це, відповідно, вплинуло на збільшення витрат та на фінансовий результат Підприємства.

Витрати на навчання працівників КП ШКЗ «Зірка» в загальній сумі 80,6 тис. грн збільшили збитки Підприємства.

Підприємство отримає додаткові резерви у випадку передачі окремих приміщень, де розміщується Військова частина 3022 Національної гвардії України, до сфери управління Міністерства внутрішніх справ України у вигляді вивільнених у такий спосіб коштів в загальній сумі 4421,0 тис. гривень.

Невідшкодування Держагентством резерву України витрат Підприємства, понесених на зберігання цінностей мобрезерву, призводить до недоотримання доходів у сумі 45,3 тис. гривень. У разі підписання Держагентством резерву України актів виконаних робіт за 2014, 2016 роки та узгодження кошторису на 2015 рік, з одночасним затвердженням акту виконаних робіт, Підприємство за вказаний період може отримати вищевказану суму.

Аналіз функціонування трьох об'єктів соціальної сфери (медсанчастини, готелю та бази відпочинку) засвідчив про щорічне зростання їх збитковості. При цьому, Підприємством проводиться недостатньо заходів щодо покращення їх фінансово-господарського становища.

Через нестабільний характер виробничої діяльності Підприємства, відсутність джерел виплат, станом 31.12.2016 заборгованість зі сплати податку на землю становить 23729,4 тис. грн, яка тягне за собою зростання штрафних санкцій та пені та, відповідно, збільшення витрат Підприємства. Заборгованість по сплаті нарахованих пені та штрафів по платі за землю станом на 31.12.2016 складає 345,3 тис. гривень. Такий стан Підприємства потребує підтримки держави в частині надання пільг по сплаті податку на землю.

Вирішення Підприємством питання щодо припинення права постійного користування двома земельними ділянками загальної площею 6,2658 га надасть можливість зменшити щорічні витрати на суму більш ніж 60,0 тис. грн в рік.

Ряд виявлених недоліків і порушень в діяльності Підприємства, які висвітлені по тексту аудиторського звіту, свідчать про недостатність заходів здійснюваних керівництвом, щодо налагодження надійної системи внутрішнього контролю.

Таким чином, аудиторська група дійшла висновку, що система внутрішнього контролю Підприємства заслуговує на умовно позитивну оцінку, так як вона є недостатньою для попередження всіх суттєвих порушень і недоліків у діяльності об'єкта аудиту.

IV. Рекомендації

Підсумовуючи результати проведеного аудиту, вважаємо за необхідне рекомендувати перелік заходів, необхідних для підвищення ефективності управління, використання та збереження державного майна КП ШКЗ «Зірка», приведення у відповідність до вимог чинного законодавства його обліку та звітності, а саме:

На рівні Державного концерну «Укроборонпром»:

1. Вийти з пропозицією до Кабінету Міністрів України щодо внесення змін до законодавчих документів, якими регламентується порядок відшкодування виплат пенсій пільговим категоріям працівників Підприємства та порядок виплати компенсації працівникам, призваним на військову службу за призовом під час мобілізації.

2. Вийти з пропозицією до Кабінету Міністрів України щодо внесення змін до діючого законодавства, в частині включення КП ШКЗ «Зірка» до переліку підприємств, яким надано повноваження на здійснення експорту та імпорту товарів військового призначення.

3. У відповідності до Закону України «Про управління об'єктами державної власності» та з метою посилення контролю за ефективним використанням державного майна, прийняти всі можливі заходи щодо сприяння Підприємству в одержанні державного замовлення на продукцію військового призначення.

4. Вийти з пропозицією до Кабінету Міністрів України щодо внесення змін до діючого законодавства, в частині надання пільги та звільнення казенного підприємства від сплати земельного податку.

5. Розглянути можливість припинення права постійного користування земельними ділянками по двох земельних ділянках (свиноферма площею 2,6533 га, механо-збірний цех - 3,6125 га).

6. Розглянути можливість передачі майна Військової частини 3022 до сфери управління Національної гвардії України.

На рівні Підприємства:

1. Розглянути результати державного фінансового аудиту, проведеного в КП ШКЗ «Зірка», з прийняттям відповідного розпорядчого документа.

2. Розробити заходи щодо покращення фінансово-економічного стану Підприємства.

3. Вийти з пропозицією до органу управління щодо сприяння в одержанні державного замовлення на продукцію військового призначення.

4. Провести роботу щодо реалізації та списання виробничих запасів, які довготривалий час не використовуються у виробничому процесі та непридатні для подальшого використання.

5. Керівництву Підприємства звернутися до уповноваженого органу щодо надання дозволу на списання з балансу Підприємства основних засобів, первісна вартість яких перевищує 10,0 тис. грн та, які не використовуються у виробничій діяльності.

6. Вирішити питання щодо списання об'єктів незавершеного будівництва (клубу на 300 місць та водолікарні профілакторію).

7. Провести роботу щодо пошуку орендарів об'єктів нерухомого майна, які не використовуються.

8. Привести у відповідність до чинного законодавства договори оренди приміщень та іншого майна медсанчастини, якими користуються фізичні особи – підприємці, з метою надання медичних послуг.

9. Звернутися до ДК «Укроборонпром» з метою вирішення питання щодо відшкодування Держагентством резерву України витрат за зберігання матеріальних цінностей мобілізаційного резерву.

10. З метою зменшення збитковості медсанчастини, готелю та бази відпочинку, розробити заходи щодо більш ефективного використання об'єктів соціальної сфери.

11. З метою удосконалення системи внутрішнього контролю, розробити заходи, виконання яких забезпечуватиме самостійне виявлення та виправлення об'єктом аудиту можливих ризиків, що негативно позначаються на його фінансово-господарській діяльності.

12. Завершити роботу щодо приведення Штатного розпису Підприємства у відповідність до вимог, викладених в листах ДК «Укроборонпром» від 29.04.2016 № № UOP-6.2-4393 та від 21.06.2016 № UOP-6.2-6111.

13. Розробити план проведення підвищення кваліфікації працівників бухгалтерії.

14. Посилити роботу щодо забезпечення працівників бухгалтерії періодичними виданнями.

V. Додатки

1. Джерела інформації.
2. Протокол розгляду розбіжностей аудиторського звіту.
3. Додатки.

Начальник відділу контролю в органах влади, оборони, правоохоронних органах та за місцевими бюджетами
Управління Північно-східного офісу
Держаудитслужби в Сумській області

Л.М. Шпаковська

Один примірник аудиторського звіту
отримав:

Директор КП ШКЗ «Зірка»

«__» березня 2017 року

Н.С. Кошкарлова

Джерела інформації:

1. Господарський Кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (зі змінами);
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV (зі змінами);
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (зі змінами);
4. Закон України УРСР від 10.12.1971 №322- VIII «Про затвердження Кодексу законів про працю Української РСР» (зі змінами);
5. Закон України від 16.04.1991 № 959-XII «Про зовнішньоекономічну діяльність»;
6. Закон України від 05.11.1991 № 1788 – XI «Про пенсійне забезпечення»;
7. Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»;
8. Закон України від 21.09.2006 № 185-V «Про управління об'єктами державної власності»;
9. Закону України від 16.06.2011 № 3531-VI «Про особливості управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі»;
10. Закон України від 10.04.1992 № 2269-XII «Про оренду державного та комунального майна»;
11. Закон України від 13.03.2014 № 876-VII «Про Національну гвардію України»;
12. Закон України від 24.01.1997 № 51/97-ВР «Про державний матеріальний резерв» (із змінами);
13. Указ Президента України від 17.03.2014 № 303 «Про часткову мобілізацію»;
14. Указ Президента України від 06.05.2014 № 454 «Про часткову мобілізацію»;
15. Указ Президента України від 21.07.2014 № 607 «Про часткову мобілізацію»;
16. Указ Президента України від 14.01.2015 № 1743 «Про часткову мобілізацію»;
17. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.06.1998 № 987 «Про перетворення державних підприємств у казенні»;
18. Постанова Кабінету Міністрів України від 16.01.2003 № 36 «Про затвердження списків виробництв, робіт, професій, посад і показників, зайнятість в яких дає право на пенсію за віком на пільгових умовах»;
19. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.12.2004 № 1734 «Про затвердження переліку підприємств, які мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави»;
20. Постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2006 № 361 «Порядок проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання»;
21. Постанова Кабінету Міністрів України від 31.08.2011 № 993 «Деякі питання Державного концерну «Укроборонпром»;
22. Постанова Кабінету Міністрів України від 04.03.2015 № 105 «Про затвердження Порядку виплати компенсації підприємствам, установам, організаціям у межах середнього заробітку працівників, призваних на строкову військову службу, військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період або прийнятих на військову службу за контрактом у разі виникнення кризової ситуації, що загрожує національній безпеці, оголошення

рішення про проведення мобілізації та (або) введення воєнного стану, а також працівникам, які були призвані на військову службу під час мобілізації, на особливий період та які підлягають звільненню з військової служби у зв'язку з оголошенням демобілізації, але продовжують військову службу у зв'язку з прийняттям на військову службу за контрактом»;

23. Постанова Кабінету Міністрів України від 04.11.2015 № 911 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 4 березня 2015 р. № 105»;

24. Постанова Кабінету Міністрів України від 04.04.2015 №83 «Про затвердження переліку об'єктів державної власності, які мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави»;

25. Постанова Кабінету Міністрів України від 04.10.1995 № 786 «Про затвердження Методики розрахунку орендної плати за державне майно та пропорції її розподілу»;

26. Постанова Кабінету Міністрів України від 24.06.2016 № 461 «Про затвердження списків виробництв, робіт, професій, посад і показників, зайнятість в яких дає право на пенсію за віком на пільгових умовах»;

27. Постанова Кабінету Міністрів України від 12.11.2014 № 628 «Про затвердження Переліку ядерних установок, ядерних матеріалів, радіоактивних відходів, інших джерел іонізуючого випромінювання державної власності, важливих державних об'єктів, що підлягають охороні Національною гвардією України»;

28. Постанова Кабінету Міністрів України від 12.04.2002 № 532 «Про затвердження Порядку відшкодування підприємствам, установам та організаціям витрат, пов'язаних з відповідальним зберіганням матеріальних цінностей державного резерву»;

29. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.12.2010 № 1221 «Про утворення Державного концерну «Укроборонпром».

30. Постанова Кабінету Міністрів України від 12.07.1999 № 1228 «Про надання суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності повноважень на право здійснення експорту, імпорту товарів військового призначення та товарів, які містять відомості, що становлять державну таємницю», зі змінами;

31. Постанова Кабінету Міністрів України від 09.10.1996 № 1247 «Про питання державної компанії з експорту та імпорту продукції і послуг військового та спеціального призначення»;

32. Постанова Кабінету Міністрів України від 06.06.2012 № 500 «Про затвердження Порядку державного експортного контролю за проведенням переговорів, пов'язаних з укладанням зовнішньоекономічних договорів (контрактів) щодо здійснення експорту товарів»;

33. Постанова Кабінету Міністрів України від 20.11.2003 № 1807 «Про затвердження Порядку здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів військового призначення»;

34. Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 16 вересня 2016 року «Про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)»;

35. Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 02 вересня 2015 року «Про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)»;

36. Наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88 « Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку»;
37. Наказ Міністерства фінансів України від 08.10.1999 № 237 «Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»»;
38. Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291 «Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування»;
39. Наказ Міністерства економіки України від 21.06.2005 № 173 «Про затвердження Порядку складання, затвердження та контролю виконання фінансових планів державних підприємств, акціонерних, холдингових компаній ті інших суб'єктів господарювання, у статутному фонді яких більше 50% акцій (часток, паїв) належать державі, та їх дочірніх підприємств»;
40. Наказ Міністерства фінансів України від 19.12.2006 № 1213 «Про затвердження Положення про порядок бухгалтерського обліку окремих активів та операцій і змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку» (зі змінами);
41. Наказ Міністерства фінансів України від 26.06.2014 № 728 «Про затвердження Методики проведення Державною фінансовою інспекцією України, її територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання»;
42. Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 02.03.2015 № 205 «Про затвердження Порядку складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану суб'єкта господарювання державного сектору економіки»;
43. Наказ Міністерства машинобудування СРСР від 28.03.89 р. № 109 «Про затвердження Правил улаштування підприємств по виготовленню порохів, ракетного твердого палива, вибухових речовин, піротехнічних речовин та сполук, засобів ініціювання та виробів військової техніки на їх основі»;
44. Наказ Державного концерну «Укроборонпром» від 17.02.2012 № 58 «Про затвердження Статуту Казенного підприємства Шосткинський казенний завод «Зірка»»;
45. Положення про відділ головної бухгалтерії КП ШКЗ «Зірка»;
46. Посадові інструкції працівників відділу головної бухгалтерії.